

Masteroppgave

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for lærerutdanning

Lars Even Lien
Øystein Tangnes

Integrering av samarbeid med bedrifter om vurderinger i faget yrkesfaglig fordypning

Masteroppgave i Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Veileder: Mette Meidell

September 2023

Lars Even Lien
Øystein Tangnes

Integrering av samarbeid med bedrifter om vurderinger i faget yrkesfaglig fordypning

Masteroppgave i Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Veileder: Mette Meidell
September 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for lærerutdanning

Kunnskap for en bedre verden

Forord

Det er med stor glede og takknemlighet at vi skriver dette forordet til vår masteroppgave innen studiet Lærerspesialist. Denne oppgaven representerer slutten på en krevende, men givende reise gjennom vårt akademiske program. Vi vil benytte anledningen til å takke de som har bidratt til vår faglige og personlige utvikling i løpet av denne tiden.

Først og fremst ønsker vi å rette en stor takk til våre medstudenter. Dere har vært uvurderlige i diskusjoner og faglige samtaler. Deres engasjement har bidratt til å skape en inspirerende læringsatmosfære. Gjennom felles utfordringer og samarbeid har vi styrket hverandre, og vi er takknemlige for vennskapene og støtten vi har delt.

Vi ønsker også å rette en takk til veilederne. Deres faglige kompetanse, veiledning og støtte har vært avgjørende for vår faglige utvikling og gjennomføring av masteroppgaven. Dere har utfordret oss til å tenke kritisk, presentert nye perspektiver og vært tålmodige og forståelsesfulle gjennom prosessen. Vi er takknemlige for den verdifulle veiledningen dere har gitt oss.

En stor takk til ledelsen på egen skole. Den støtten og oppmuntringen dere har gitt oss ved muligheten til å delta i dette studieprogrammet. Takk for at vi får følge vår lidenskap til å videreutdanne oss.

Vi vil også rette en takk til våre informanter, som har delt sin tid, kunnskap og erfaringer med oss. Uten deres deltakelse ville denne oppgaven ikke vært mulig. Vi setter pris på deres vilje til å dele og bidra til forskningen vår, og vi håper at resultatene av dette arbeidet kan være til nytte for utdanningssektoren på et generelt grunnlag.

Sist, men ikke minst, vil vi takke familiene våre. Dere har vært vår støtte gjennom hele denne reisen. Deres oppmuntring og tålmodighet har gitt oss styrke og motivasjon til å fortsette, selv når utfordringene har vært store.

Til alle andre som har bidratt til vår faglige og personlige utvikling gjennom dette studiet, sender vi en takk. Dere har vært med på å forme vår akademiske reise, og det er vi veldig takknemlige for.

Tusen takk!

Lars Even Lien og Øystein Tangnes

Sammendrag

Denne masteroppgaven tar for seg et essensielt tema innenfor skolesektoren – elevvurdering og integrasjon av samarbeid med bedrifter i vurderingsprosessen for faget yrkesfaglig fordypning (YFF). Bakgrunnen for denne undersøkelsen er en overbevisning om at oppmerksomheten rettet mot dette området må styrkes og forbedres. Med flere års kombinerte erfaringer fra skoleverket har begge forfatterne identifisert et trengende behov for en mer helhetlig og enhetlig vurderingspraksis for elever både i skolemiljøet og i bedriftssamarbeidet. Denne oppgaven tar sikte på å kaste lys over flere dimensjoner av vurderingsarbeid, samtidig som den presenterer modeller og teorier som har fungert som retningslinjer. Begrepet samskapt læring står sentralt, og vi søker å utforske hvordan dette prinsippet påvirker utviklingen av vurderingsmetodikker. Sentralt i vårt arbeid er problemstillingen: På hvilken måte kan samarbeidet om vurdering av elever i YFF-faget styrkes?

Vi har trukket inn relevante styringsdokumenter fra vår egen skole, Utdanningsdirektoratet (Udir). Opplæringsloven og annen aktuell lovgivning og forskrifter. Disse dokumentene fungerer som referansepunkter som vi knytter opp mot vår problemstilling og utfordringene vi står ovenfor i vurderingsprosessen. Gjennomføringen av en omfattende undersøkelse, der vi har samlet inn perspektiver fra både skoler og bedrifter/opplæringskontorer, har bidratt til å bekrefte vår forståelse av situasjonen ved ulike utdanningsinstitusjoner. Videre utforsker vi sammenhenger mellom teoretiske rammeverk og praktiske anvendelser og grundige drøftelser. Det er viktig å påpeke at vi ikke søker å presentere en ferdigutfylt løsning eller en standardisert mal for vurdering. Vår intensjon er heller å belyse de nødvendige prosessene og tiltakene som må tas i betraktning for å legge til rette for en forbedret vurderingspraksis.

Ved å kombinere teoretisk innsikt med empirisk innsamlede data, søker denne masteroppgaven å bidra til den pågående diskusjonen om hvordan vurdering av elever i YFF-faget kan utvikles og styrkes gjennom en forbedret samarbeidsmodell mellom skoler og bedrifter. Gjennom en grundig analyse av situasjon og en reflektert drøfting av teoretiske aspekter, kan vi i denne oppgaven fungere som en verdifull ressurs for alle involverte i utdanningssektoren.

Abstract

This master's thesis deals with an essential topic within the school sector - student assessment and integration of cooperation with companies in the assessment process for the subject vocational training (VET). The background for this investigation is a conviction that the attention directed towards this area needs to be strengthened and improved. With several years of combined experience from the school system, both authors have identified an urgent need for a more holistic and uniform assessment practice for students both in the school environment and in business collaboration.

This thesis aims to shed light on several dimensions of assessment work, while at the same time presenting models and theories that have served as guidelines. The concept of co-created learning is central, and we seek to explore how this principle affects the development of assessment methodologies. Central to our work is the problem: In what way can cooperation on assessment of students in the YFF subject be strengthened?

We have drawn in relevant management documents from our own school, the Norwegian Directorate of Education (Udir), the Education Act and other relevant legislation and regulations. These documents serve as reference points that we link to our problem and the challenges we face in the assessment process. The implementation of an extensive survey, in which we have collected perspectives from both schools and companies/training offices, has helped to confirm our understanding of the situation at various educational institutions.

Furthermore, we explore connections between theoretical frameworks and practical applications in-depth discussions. It is important to point out that we do not seek to present a ready-made solution or a standardized template for assessment. Rather, our intention is to shed light on the necessary processes and measures that must be considered in order to facilitate an improved assessment practice.

By combining theoretical insight with empirically collected data, this master's thesis seeks to contribute to the ongoing discussion about how assessment of students in the YFF subject can be developed and strengthened through an improved collaboration model between schools and companies. Through a thorough analysis of the situation and a reflective discussion of theoretical aspects, we can in this task act as a valuable resource for everyone involved in the education sector.

Innhold

1.0 Innledning.....	1
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	2
1.2. Problemstilling og forskningsspørsmål.....	4
1.3. Oppbygging av oppgaven	5
2.0 Styringsdokumenter/Kunnskapsløftet	6
3.0 Teori.....	10
3.1. Samskapt læring	10
3.2. Organisasjonsutvikling.....	11
3.3. Problemavklaring, endringsbehov (initiering).....	12
3.4. Kunnskapsprosess	16
3.5. Vurdering.....	19
3.6. Underveisvurdering.....	20
3.7. Sluttvurdering.....	21
3.8. Kompetansenivåer.....	22
3.9. Vurdering i praksis	25
4.0 Metode	27
4.1 Kvalitativ metode	27
4.2 Strukturert skriftlig intervju.....	29
4.3 Intervjuguide spørreskjema	29
4.4 Valg av informanter	30
4.5 Gjennomføring av strukturert skriftlig intervju.....	31
4.6 Analysering av spørreundersøkelsen	31
4.7 Etikk	32
5.0 Data og analyse	34
5.1 Spørsmålsstilling 1. Hva slags vurderinger gjøres i dag?	34
5.2 Spørsmålsstilling 2. Hvordan opplever dere dagens vurdering av elever i YFF?.....	37
5.3 Spørsmålsstilling 3. Hva mener dere er viktigst av vurderinger i faget YFF? Det sosiale eller etter Vg3 læreplanmål?.....	38
5.4 Spørsmålsstilling 4. Hva mener dere er den største utfordringen i vurderingsarbeidet i YFF ute i bedrift? Og hva mener dere eventuelt bør endres?	40
6.0 Drøfting.....	43
6.1. Planlegging, gjennomføring, medvirkning (oppstart).....	44
6.2. Problemløsning og refleksjon, utviklingstiltak og medvirkning	45
7.0 Veien videre.....	51
Kildeliste	53

Vedlegg 1 Informasjonsskriv	55
Vedlegg 2 Godkjenning NSD Meldeskjema	58
Vedlegg 3 Intervjuguide	62
Vedlegg 4 Utviklingsplan Ringsaker VGS	63
Vedlegg 5 Eksempel lærling søknad Syljuåsen	66

Figur liste

Figur 1:.....	9
Utviklingsplan Ringsaker Vgs 2022 - 2025	
Figur 2:.....	13
Egenprodusert med bakgrunn hentet fra Den samskapte læringsmodellen (Klev og Levin, 2009 s. 74).	
Figur 3:	15
Egenprodusert figur de to læringsløyfer fra Den samskapte læringsmodellen (Klev og Levin, 2009 s. 75)	
Figur 4:.....	17
Egenprodusert Fire faser i kunnskap prosessen med bakgrunn fra Nonaka og Takeuchi 1995 (Irgens E. 2016, s. 60).	
Figur 5:.....	23
Egenprodusert med bakgrunn på nivå kunnskap (Haaland G, 2018, s.37)	
Figur 6:.....	25
Egenprodusert med bakgrunn i vurderingsarbeid i praksis (Haaland G, 2018, s. 47).	

1.0 Innledning

Våre mangeårige erfaringer rundt samarbeid med bedrifter og elevvurdering i yrkesfaglig fordypning (YFF), danner grunnlag for vårt valg av tema.

Det er skolen sin oppgave og ansvar, å gjennomføre den summative vurderingen i faget YFF. Bedrifter er likevel en viktig part eller samarbeidspartner i vurderingsarbeidet underveis (formativ vurdering) og fastsetting av endelig karakter i faget (summativ vurdering).

Samarbeidet mellom skole og bedrift har i de senere årene blitt stadig viktigere for å sikre en effektiv og relevant utdanning for elever ved å forberede dem på fremtidens arbeidsliv. Dette legger grunnlaget for en helhetlig tilnærming til læring, der elevene får muligheten til å bruke kunnskapen de tilegner seg i skolen i en praktisk sammenheng. Gjennom samarbeidet kan skolene tilby et bredt spekter av yrkesrettede muligheter og læreplaner. Samtidig får bedriftene muligheten til å påvirke utdanningens relevans og kvalitet.

Ved å samarbeide med bedrifter kan skolene tilpasse undervisningen bedre til de faktiske behovene og kravene i arbeidslivet. Bedriftene har førstehånds kunnskap om hvilke ferdigheter og kompetanser som er ettertraktet, og kan dermed bidra til å utforme undervisning/vurderingspraksis og målsettinger som er i samsvar med disse behovene. Dette sikrer at elevene blir bedre rustet til å møte utfordringene og mulighetene som arbeidslivet presenterer.

Måloppnåelse er et sentralt aspekt ved samarbeidet mellom skole og bedrift. Gjennom partnerskapet kan skolen vurdere og justere sine undervisningsmetoder og læreplaner for å oppnå ønsket læringsutbytte. Bedriftene kan bidra med konkrete tilbakemeldinger og evalueringer av elevenes prestasjoner, slik at skolen kan identifisere eventuelle områder for forbedring og justering. Dette gjensidige samspillet bidrar til kontinuerlig forbedring og utvikling av utdanningssystemet og samarbeid mellom skole/bedrift.

I tillegg til å forbedre læringsopplevelsen og måloppnåelsen, gir samarbeidet mellom skole og bedrift elevene verdifull erfaring og innsikt i arbeidslivet. Gjennom læringsordninger og bedriftsbesøk får elevene muligheten til å utvikle ulike yrkesområder og utvikle praktiske ferdigheter. Dette bidrar til å styrke deres arbeidsmarkedsrelevans og karrieremuligheter etter endt utdanning.

I sum gir samarbeidet mellom skole og bedrift en vinn-vinn-situasjon. Skolene kan tilby mer relevant og tilpasset utdanning, bedriftene får tilgang til kompetente og motiverte unge talenter, og elevene får bedre forståelse av arbeidslivet og økte muligheter for suksess i sin

mulig fremtidige karriere. Det er derfor hensiktsmessig å videreutvikle og styrke samarbeidet mellom karriereveier skole og bedrift for å møte fremtidens muligheter.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Yrkesfagelever skal i utdanningsløpet ha et fag som heter Yrkesfaglig fordypning (YFF), et obligatorisk fag for Vg1 og Vg2 elever. All vurdering i YFF skal knyttes til læreplanmål fra vg3 innenfor det lærefaget eleven har valgt. Her kan elevene på Vg1 prøve seg i et eller flere lærefag i det utdanningsløpet eleven velger.

Her vil elevene få mulighet til å få erfaringer, oppgaver og arbeidsmetoder innenfor sitt valgte lærefag. Det er viktig å ha et godt samarbeid mellom skole og bedrifter i lokalmiljøet for å få gjennomført YFF. Samarbeidet med lærebedrifter kan også bidra til å rekruttere lokal arbeidskraft og hindre fraflytting. Samspillet mellom skolen og lokalt næringsliv er viktig, da utsikten til ny lokal arbeidskraft, er bedriftens motivasjon til å ta inn elever.

Et slikt samarbeid kan innebære å utarbeide lokale læreplaner ha dialog om innhold og vurdering. Diskusjon om dokumentasjonsgrunnlaget for vurdering, utarbeidelse av oppfølgings- og progresjonsplaner, samt gjensidig erfaringsutveksling (Utdanningsdirektoratet, 2021).

Ansvar for elevvurderingene ligger på faglærer i samarbeid med lærebedriftens evaluering av eleven i YFF. Det skal gjennomføres underveisvurdering, halvårsvurdering og standpunktvurdering på elevene.

Som faglærere på yrkesfag mener vi at noe av utfordringene rundt vurderingen i YFF, er at vi som skole må være mere presis rundt vurderingskriteriene. Dette kan gjøres ved å velge ut konkrete læreplanmål tilpasset den enkelte bedrifts arbeidsoppdrag. Det er også viktig å vurdere den sosiale tilnærmingen som går på oppmøte, interesse for faget osv. Dette går direkte inn i den overordnede delen av læreplanen, som ikke direkte blir omtalt av rene kompetansemål.

Det er forståelig at bedriftene ser på det sosiale og faglig interesse når de er ute etter lærlinger, men det blir litt på siden av den vurderingen vi som skole er ute etter og skal gi.

Betydningen av det sosiale aspektet, kommer tydelig frem når bedrifter søker lærlinger og hva de er ute etter hos lærlingene de søker. For det er viktig at det blir en god kollega.

Her er et utdrag fra hva en bedrift forventer av elevene som søker lære plass:

- Møter opp på jobb til rett tid.
- Viser interesse for faget.
- Fører elektronisk loggbok.
- HMS og kvalitet.
- Vise initiativ og aktivt bidrar til faglig utvikling.
- Gode samarbeidsevner og bidrar til et godt arbeidsmiljø

(Utdraget er hentet ut fra søknad om lære plass Syljuåsen AS, vedlegg 5)

Vi ønsker å se på hvordan vi bedre kan samarbeid med bedriften slik at elevene kan oppnå sine faglige kompetansemål (læringsmål) og samtidig gi faglærer et godt grunnlag for vurdering. Dette krever at skolen utarbeider klare og konkretiserte mål hentet fra læreplanmål i Vg3 for utarbeidelse av lokal læreplan i faget YFF. Disse bør tilpasses den enkelte bedriften og elev. Samarbeidet danner grunnlaget i underveisvurdering, halvårsvurdering og standpunktvurdering.

Vi ser det som en viktig oppgave for skolen å evaluere dette samarbeidet. Det for å se om det kan gjøres en endring på vurderingsformene ute i bedriftene i samarbeid med skolen.

Våre opplevelser, observasjoner og erfaringer viser til at nåværende praksis i bedriftene går mye på observasjon av hvordan elevene innretter seg, fungerer med andre kollegaer og tar imot veiledning på konkrete arbeidsoppdrag. Det blir derfor viktig å få relatere arbeidsoppgavene elevene jobber med inn mot læreplanmålene i YFF.

Elevene dokumenterer ukentlig med logger og rapport til skolen før jul og til våren.

I rapporten skal elevene legge med læreplanmål de har jobbet med i utplasseringsperioden. Rapporten kan elevene levere til bedrift så de kan vurdere elevene etter læreplanmål. Vi ser at det er en del å hente på samarbeidet rundt elevvurderinger, vi mener dette vil kunne komme bedriften, skolen og elevene til gode.

På dagens tilbakemeldinger fra bedrift kan vi som skole oppfordre elever til å sende med læreplanmål som de har jobbet med når de søker ordinær lære plass hos bedrifter.

1.2. Problemstilling og forskningsspørsmål

Formålet med denne masteroppgaven er å rette fokuset mot temaet Vurderinger i YFF. Vi ser at vurderingspraksisen ute i bedrift er veldig forskjellig og kan bidra til store ulikheter når det gjelder vurderingskriteriene for elevene. Gjennom vår forskning skal vi belyse dette temaet ved hjelp av strukturerte skriftlige intervjuer av samarbeidsbedriftene. Målet med denne forskningen er å finne ut om det går an å fremme en bedre praksis relatert til elevvurderingen. Når det gjelder underveis og sluttvurdering, som en naturlig del av tiden eleven er ute i YFF. Dette forutsetter et bedre/tettere og mer definert samarbeid mellom skole og bedrift. Vi ønsker å kartlegge hvordan lærere og bedrifter gjennomfører vurderingspraksisen sin, når elevene er ute i faget.

Med dette som bakgrunn tar studien utgangspunkt i følgende problemstilling:

Hvordan kan samarbeid om vurdering av elever i faget YFF styrkes?

For å kunne besvare problemstillingen vår har vi gjennomført intervjuer med programfaglærere som underviser i faget YFF, samt utvalgte samarbeidsbedrifter. Vi har sendt ut strukturerte spørreskjemaer (se vedlegg 3) for å samle inn informasjon og belyse problemstillingen vår.

Vi ønsker å få et større innblikk i hvilke vurderingsmetoder som blir brukt i dag. Formålet med dette er å innhente informasjon om hva informantene utfører av vurdering i dag.

Videre ønsker vi å få innsikt i hvordan informantene opplever dagens vurdering av elever i faget YFF. Dette forskningsspørsmålet tar sikte på å finne ut hva de mener om nåværende vurderingsformer. Et annet viktig aspekt vi vil undersøke er hva informantene anser som viktigst i vurderingene i faget. Er det det sosiale perspektivet eller vurdering basert på læreplanmål? Bakgrunnen for dette forskningsspørsmålet er å forstå informantenes vurderingsfokus og deres prioriteringer.

Vi er også interessert i å vite hva informantene oppfatter som den største utfordringen i vurderingsarbeidet i YFF. I tillegg ønsker vi å høre deres meninger om eventuelle endringer som bør gjøres. Dette forskningsspørsmålet tar sikte på å få innsikt i utfordringene informantene står overfor og deres forslag til forbedringer.

Gjennom innsamlingen av svar på disse spørsmålene, ønsker vi å oppnå en bedre forståelse av problemstillingen og kunne gi relevante svar og innsikter.

1.3. Oppbygging av oppgaven

Masteroppgaven er delt inn i syv kapitler og er bygd opp på følgende måte.

Kapittel. 2. Her presenterer vi styringsdokumenter. Styringsdokumentene er viktig for å sikre at vi arbeider mot samme mål, og at alle vet hva som forventes. Vi viser til innføringen av kunnskapsløftet der prosjekt til fordypning ble innført. Opplæringsloven som viser plikter og rettigheter og vurderinger. Stortingsmeldinger som sier noe om vurderingssystemer.

Kapittel. 3. I teoridelen presenterer vi teori som belyser vår problemstilling. Vi ser på ulike modeller skolen kan benytte som vurderingsprosesser for samarbeid mellom skole og bedrift. Prosessene skal kunne bidra til å øke samarbeidet og fremme like vurderingskriterier for elevene.

Kapittel. 4. Metodekapittelet beskriver og forklarer vårt valg av metode. Vi beskriver også hvordan vi gjennomførte den strukturerte skriftlige spørreundersøkelsen for innhenting av opplysninger og data.

Kapittel. 5. Presentasjon av funn gir en oversikt over de sentrale funn i spørreundersøkelsen og danner grunnlaget for drøftingsdelen

Kapittel. 6. I drøftingsdelen ser vi på hvordan teorimodellen kan brukes for å forbedre samarbeid for utvikling av nye vurderingsprosesser og vurderingskriterier.

Kapittel. 7. Veien videre. Oppsummering

2.0 Styringsdokumenter/Kunnskapsløftet

I dette kapittelet vil vi gjøre rede for og presentere det vi mener er relevant for vårt tema og hvordan vi belyser det med styrende dokumenter som går inn i vurderingsarbeid og vår arbeidshverdag.

Utdanningsdirektoratet er underlagt Kunnskapsdepartementet, og har ansvar for barnehage, grunnskole og videregåendeopplæring. I dette ligger også ansvar for læreplaner, rammeplaner, og eksamensinformasjon til skole og bedrifter. Dette er rammebetingelser vi som lærere må forholde oss til hver dag i skole og vurderingssituasjoner.

Videre gir dette en kvalitetssikring, begrensinger og eventuelle muligheter som påvirker hva som er mulig å gjennomføre. Det er også viktig for oss som lærere å forholde oss til Udirs retningslinjer og forskrifter for å kunne fornye oss og komme opp med nye og bedre undervisnings og vurderingsarbeider.

«Læreplanen påvirker elevens vei til læringsarbeidet på mange måter; hvordan læreplanen blir fortolket og kommunisert, av kapasitet og kompetansen hos den enkelte lærer, skoler, skoleeier og vurderingssystemer hos lærere» (NOU 2014: 7, s.96).

Læreplaner er styringsdokumenter og faglige og pedagogiske verktøy for skolene.

Læreplanenes innhold og form (NOU 2014:7, s. 96) har derfor betydning for praksisen i skolen. Det norske læreplanverket har status som forskrift og er dermed bindende for skolene. På samme tid påvirkes veien fra læreplan til elevenes læringsarbeid av mange forhold. Hvordan læreplaner blir kommunisert og fortolket, kompetanse og kapasitet hos lærere, skoler og skoleeiere og av ulike vurderingssystemer.

Opplæringsloven omhandler hvilke plikter og rettigheter som er forbundet med skolegang og opplæring i Norge. Loven gjelder opplæring på offentlige skoler og lærebedrifter.

En fagspesifikk læreplan gir struktur og rammer for undervisning og læring innenfor et bestemt fagområde. Denne beskriver målene, kompetansen og innholdet som elevene skal oppnå i løpet av utdanningen. I faget YFF er det viktig å ha fagspesifikke læreplaner som tar hensyn til den yrkesfaglige kompetanse og ferdigheter. De fagspesifikke læreplanene gir en strukturert ramme for undervisningen og læring, og skal sikre vurderingene i YFF basert på kompetanse og ferdigheter.

Slik vi forstår loven, så betyr det at elever, lærlinger, lære kandidater og praksisbrevkandidater har rett til vurderinger og dokumentasjon av opplæringen.

I denne studien vil vi sette søkelys på hvordan skoler og bedrifter kan styrke samarbeidet om vurderingspraksisen i forbindelse med opplæring i faget YFF. Vi retter søkelyset mot underveisvurdering og sluttvurdering. Det er viktig å merke seg at Opplæringsloven (Forskrift til opplæringslova, 2022, § 3-2) fastslår at elevene har rett til å få underveisvurdering, sluttvurdering og dokumentasjon av sin opplæring. Lovverket er avgjørende i denne sammenheng og gir klare retningslinjer for vurderingspraksisen. Videre understreker §3-3 at vurdering i fagene skal fremme læring og motivasjon for å lære. Forskriften (Utdanningsdirektoratet, 2020) til YFF er tydelig på at det er skolen som har det formelle ansvaret for sluttvurderingen i faget.

Underveisvurdering er en prosess der man fortløpende vurderer arbeidet og fremgangen mens man fortsatt jobber med et produkt. Underveisvurderingen kan være både skriftlig og muntlig med mål om å øke kompetansen i et fag. Formålet med underveisvurdering er å gi kontinuerlig tilbakemelding og veiledning for å hjelpe eleven til å forstå hva som er bra og eventuelt hva som kan korrigeres og forbedres. Dette gir eleven mulighet til å justere og forbedre sin læring og prestasjon over tid. Sluttvurdering betyr å vurdere et arbeid når det er ferdig, her er det kompetansemålene i faget som skal ligge til grunn. Det er grunnlaget fra underveisvurderingen som har hjulpet eleven frem til sluttvurderingen. Til sist er det dokumentasjon av opplæringen som innebærer en samlet informasjon gjennom hele opplæringsløpet, som for eksempel planer, vurderinger og resultater. (Forskrift til opplæringslova, 2022, § 3).

I Meld. St.21 (2020 – 2021 s. 71) sies det at vurderingssystemer skal gi elevene og lærlingene underveisvurdering som bidrar til utvikling, og sluttvurderinger som skal være rettferdige, pålitelige og gyldige. Dette er en del av fullføringsreformen som skal gjøre at flere lærlinger og elever fullfører og består. Kompetansen elevene og lærlingene oppnår skal gjøre dem bedre rustet videre i arbeidslivet og eventuelt videre utdanning.

Ved innføringen av Kunnskapsløftet 2007 ble «Prosjekt til fordypning» (Ptf), innført som et obligatorisk fag for yrkesfag elever på Vg1 og Vg2. Intensjonen med å innføre faget er at elevene skulle få oppleve arbeidsmetoder, oppgaver og tilegne seg erfaringer, som karakteriserer yrkene i de valgte utdanningsprogrammet. Dette skulle bidra til å lette valget om videre utdanningsløp. Fra 2016 ble prosjektet ferdig og byttet navn til Yrkesfagligfordypning (YFF) der intensjonen er den samme som Ptf.

Utdanningsdirektoratet viser til 6 punkter relatert til samarbeid med bedrifter,

- avtale om praktisk og organisatorisk gjennomføring av yrkesfaglig fordypning
- utarbeide lokale læreplaner
- dialog om innhold og vurdering
- dialog om dokumentasjonsgrunnlag for vurdering
- utarbeide planar for oppfølging og progresjon i samarbeidet
- gjensidig erfaringsutveksling og faglig fordypning for både bedrift, lærer og elev

(Utdanningsdirektoratet, 2021).

Skole og bedrift må samarbeide om oppgaver og gjennomføringen av yrkesfaglig fordypning. Skolen utarbeider en lokal læreplan som tar utgangspunkt fra kompetansemål fra Vg3 og hva bedriften jobber med. Det er skolen som her skal vurdere eleven i samarbeid med bedriftene. Dette gjelder den summative og formative vurderingen. Det er derfor viktig at lærer og instruktør i bedriften har et godt samarbeid gjennom perioden eleven er i bedriften, med samtaler også underveis i opplæringen. (Utdanningsdirektoratet, 2020.)

Omfanget i yrkesfaglig fordypning på Vg1 og Vg2 er til sammen på 421 timer, noe som viser til at faget er grunnleggende i utdanningen. Videre skal vi komme inn på læringsmodellen og hvordan den kan strukturere utviklingen i læringen til elevene.

Skolenes lokale læreplaner med grunnlag i kompetansemålene som er hentet fra de offentlige læreplanene og kompetansemålene fra Vg3. Den lokale læreplanen tar utgangspunkt i avtalen som fylket har laget. Hver seksjon på skolene tar i felleskap utgangspunkt i avtalen og jobber frem den lokale læreplanen for skolen og fagretningen som elevene velger. Den lokale læreplanen danner grunnlaget for innholdet og gjennomføringen i faget på skolen. Når den lokale læreplanen jobbes frem er det viktig at alle som er involvert i faget YFF er med på prosessen, da dette er et styrende dokument. Her legges nettopp grunnlaget for hvordan elevene skal evalueres, vurderes og hvordan elevenes tilbakemelding og fremover melding samsvarer mest mulig.

Med utgangspunkt i vår problemstilling om vurdering i YFF, ser vi det som hensiktsmessig å ta med vår skolens utviklingsplan. Denne gir en god indikasjon på skolens søkelys på utvikling. Tre av skolens utviklingsområder omhandler, godt læringsmiljø, elevaktiv vurdering og relevant opplæring. Vi mener disse tre utviklingsområdene kan bidra til trygghet og aktiv deltagelse for egen læring.

Fig:1 Fra utviklingsplan Ringsaker Vgs 2022-2025 vedlegg 4

Samtidig krever det faglig styrke og kompetanse til å evaluere fortløpende. På denne måten vil man kunne jobbe mer resultatorientert, konkret og spisse kompetansen mot gitte mål. For faglærere på yrkesfag ser vi det som viktig å ta tak i disse underpunktene og ønsker å inkludere bedrifter i vår tenkning og utviklingsprosess gjennom:

- En felles formativ og summativ vurdering, ved å jobbe for likhet på eksamensvurdering.
- Definere/ enes om vurderinger som stimulerer til lærelyst og motivasjon, tilpasset den enkelte elev.
- Enes om vurderinger i samarbeid med andre skoler og næring på vurderingskriterier.
- En felles gjennomgående karriereveiledning
- Økt formidling og gjennomføring
- Helhetlig forståelse/dybdeløring

3.0 Teori

I teorikapitlet retter vi fokuset mot utviklingsmodeller og en felles forståelse av hvordan samarbeid skole/bedrift kan være. Vi har valgt å se nærmere på «Den samskapte læringsmodellen» til Klev og Levin (2009) og en presentasjon av «de fire fasene i kunnskapsprosessen» etter en modell fra Nonaka og Takeuchi (Irgens 2016, s. 60).

Teorivalget er rettet mot endring og gjennomføring, der utviklingstiltak og medvirkning er sentrale faktorer i utviklingsarbeidet. Grunnen til at vi ønsker å se på disse teorier, er fordi de er rettet direkte inn mot det vi ønsker å se nærmere på og gjøre endringer mot. Vi ønsker en tettere medvirkning fra bedrifter/bransje, med andre kollegaer og skoler i dette arbeidet.

Endring og medvirkning er et virkemiddel mot å nå felles mål.

Yrkesfaglig fordypning krever et godt og forutsigbart samarbeid mellom skole og arbeidsliv. Samarbeidet inkluderer forskere (her kalt lærere), skoleledelse og instruktører fra det lokale næringslivet. I utviklingsarbeidet blir det å innlemme medvirkning fra alle parter en viktig faktor. Utviklingsprosessen har som mål å utvikle likhet og rettferdighet av vurderinger i YFF.

3.1. Samskapt læring

Samskapt læring handler om endringsledelse og organisasjonsutviklingsprosesser, der man retter søkelyset mot de involverte partene i organisasjonen og deres funksjon. Dette for å kunne bearbeide og utvikle eksisterende kunnskap og samhandling (Klev og Levin, 2009 s. 70). Målet i samskapt læring er å utvikle gode læringsprosesser for de som opplever endringsbehov. Ifølge Klev og Levin (2009) blir kjernen å avklare hvordan problemeierne og pådriverne samspiller (medvirker) for å utvikle en ny praksis, dette i en pågående læringsprosess. Dette forutsetter en god interaktivitet, der alle parter ses som likeverdige og er medvirkende i prosessen, en kollektiv læringsprosess. Begrepet samskapt læring kommer opprinnelig fra det engelske ordet «co-generativ learning» av Elden & Levins. Det handler om å styrke samarbeidet og kommunikasjonen hos de ulike partene i utviklingsprosessen. Ved å innlemme læringsprosesser på de ulike arenaene og på denne måten arbeide frem utvikling av løsninger i en felles, integrert læringsprosess (Klev og Levin, 2009 s. 73).

Det finnes flere teorier som viser prosesser for å utvikle samarbeid, men vi ønsker å se på den samskapte læringsmodellen (Klev & Levin, 2009 s. 74) som viser konkrete prosesser på hvordan vi som skole og bedrift kan samarbeide mot et felles mål. Den samskapte læringsmodellen blir brukt til organisasjons utvikling, men vi ser at den er veldig beskrivende på hvordan vi kan gjennomføre dette prosjektet. For å få i gang samarbeidet har vi også sett på en forenklet modell av læringsmodellen og det er de to læringsløyene. Denne kan vi bruke for å komme i gang med samarbeidet mellom skole og bedrift. Videre så har vi trukket frem SEKI – modellen av Nonaka og Takeuchi (Irgens E, 2016 s. 60), som viser hvordan denne kunnskapen kan deles i et arbeidsfellesskap. I vårt prosjekt med utviklingen av samarbeid om vurdering av elever i faget YFF styrkes, ser vi på læringsløyene og læringsmodellen som viktige momenter for å få til nettopp dette. Det å kunne jobbe med prosesser, prøve ut, evaluere status og gjøre videre endringer, kan gi nettopp den utviklingen og forbedringen vi er ute etter.

3.2. Organisasjonsutvikling

Ved bruk av den samskapte læringsmodellen (Klev & Levin, 2009 s. 74) er det viktig å forestille seg prosessen med søkelys på et samspill mellom eksterne aktører som pådrivere, og interne aktører som gjennom sin egen praksis tar et utgangspunkt for gjennomføring av utviklingen.

Grunnlaget for å kunne starte en problemavklaringsfase med en påfølgende utviklingsprosess er organisasjonens velvilje, rammebetingelser som økonomi, ressurser og tid. Det må gis rom for å kunne utforske ulike løsninger, metoder og utviklingsstrategier for å oppnå ønsket kvalitet og ny kunnskap.

Dette krever engasjement og eierforhold til prosjektet og motivasjon til å gjennomføre.

Først så søker vi etter problemavklaring før oppstart, dette danner grunnlaget for langsiktige læringsprosesser, setter søkelys på å skape eierforhold og motivasjon for å skape kontinuitet i utviklingsløpet. Denne kollektiv refleksjonsprosess kan bidra til forbedring av eksisterende eller skape nye tiltak. Summen av alt dette vil kunne gi oss et godt resultat og samarbeid. Ved engasjement fra flere vil de aller fleste få et eierforhold til produktet enes om. Dette vil videre gjøre at flere vil jobbe med og enes om det ferdige produktet. Den kollektive refleksjonsprosessen gjør at alle som er involverte i problemstillingen i denne masteren, må

tenke gjennom og analysere ut ifra sitt eget utgangspunktet. Ut av denne prosessen kan det komme nye løsninger og perspektiver vi før ikke hadde tenkt på.

3.3. Problemavklaring, endringsbehov (initiering)

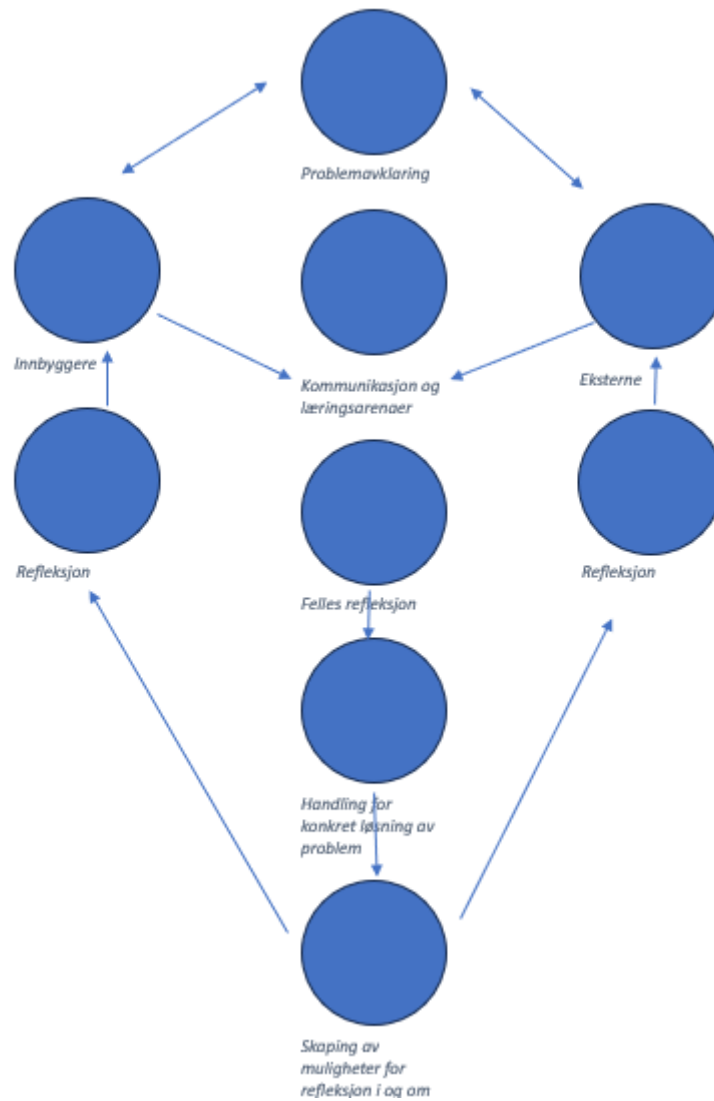
Organisasjonsutvikling er en krevende prosess der avklaringen av problemstilling og metode er av stor betydning. Ifølge Klev og Levi (2009) kalles dette den kritiske fasen og de fremhever medvirkningsbaserte prosesser som utfordrende. Tillit, respekt og likeverd er viktige stikkord med et slikt samarbeid. Ulike erfaringer og faglig kunnskap skal settes sammen og søke seg frem til en felles problemstilling, forståelse og handlingsplan. God dialog blir et viktig verktøy i denne prosessen. Eksterne og interne aktører har hver for seg verdifull kunnskap, ulike erfaringer og gjerne ulik problemforståelse. Teoretisk og praktisk kunnskap vil her møtes og inngå i læringsprosessen, der erfaringer deles og drøftes i fellesskap. Dette kan være en krevende prosess, der meninger og synspunkter kan fremstå som motstridende. I denne medvirkningsbaserte prosessen er målet å finne frem til gjensidig forståelse ved påvirkning og dialog. På denne måten kan resultatet danne grunnlaget for en innledende problemstilling i organisasjonsutviklingen.

En vesentlig faktor i et endringsarbeid er motivet for ønske om endring. Dette kan dreie seg om organisasjonskulturen, arbeidsmåter, konflikter eller lignende som danner utgangspunktet for ønske om endring og en utviklingsprosess. Det vil alltid eksistere ulike meninger om motivet, målet, deltagelse, engasjement fra ulike parter i en endringsprosess.

Medvirkningsbasert samarbeid vil kreve dialog rundt avklaring, målsetting og strategi. Det å kunne presentere utfordringene og vise til realistiske og forskriftsmessige mål vil kunne være avgjørende for motivasjonen av å engasjere seg i prosessen (Klev og Levi, 2009 s. 76-77).

Et poeng med den samskapte læringsmodellen er å kunne bruke kunnskapsutviklingen sammen med praktiske aktiviteter for å løse konkrete problemstillinger.

Den kan fremstilles slik:

Figur:2 Egenprodusert med bakgrunn av Den samskapte læringsmodell Klev og Levin s.74

I vårt utviklingsarbeid har vi vært opptatt av å utforske og implementere nye konsepter for samarbeid, og en viktig inspirasjon har vært den samskapte læringsmodellen (Klev & Levin,

2009 s. 74) Denne modellen legger vekt på å omsette teori til handling og utvikle læring gjennom praktisk erfaring. Dette innebærer at aktørene må møtes og samarbeide for å oppnå felles læring. Det er ikke nok bare å diskutere og reflektere over teori. Her oppfordres det til å prøve ut nye ideer i praksis og deretter reflektere over erfaringene for å lære av dem. Dette skaper en syklus av handling, refleksjon og forbedring som bidrar til kontinuerlig utvikling og læring.

En av hovedgrunnene til at det er viktig å samle aktørene i fellesskap er at de ofte har ulikt eierskap til problemet som skal løses. I vårt tilfelle handler det om at aktørene kommer sammen og samarbeider for en felles plattform for å løse aktuelle problemstillinger og dele sin kunnskap og erfaringer. Når vi får mulighet til å møtes skapes det rom for kreativitet gjennom ulike perspektiver og ideer. Dette kan åpne opp for å tenke utenfor boksen og utforske alternative løsninger på et problem.

Ved å møtes og jobbe sammen kan skolen og næringsliv, sammen med elevene, bidra med sine perspektiver og kompetanser. På den måten skapes en bredere og bedre forståelse av problemet og kan skape flere mulige løsninger. Denne mangfoldige tilnærmingen styrker også den langsiktige målsettingen om å skape en kollektiv læring, ikke bare individuell læring. Ved å dele utfordringer og løsninger med hverandre skapes det en læringsprosess som er med på å bidra til å løse problemer og utvikle nye ideer.

I den samskapte læringsmodellen er det søkelys på konkrete handlinger og utvikling av læring gjennom praksis. Det er derfor viktig at aktørene møtes i fellesskap for å lære. Aktørene som er med har forskjellig eierskap til problemet, og ved å samkjøre den langsiktige målsettingen vil den ha større forutsetninger for å bli selv bærende og bli innlemmet i den daglige virksomheten.

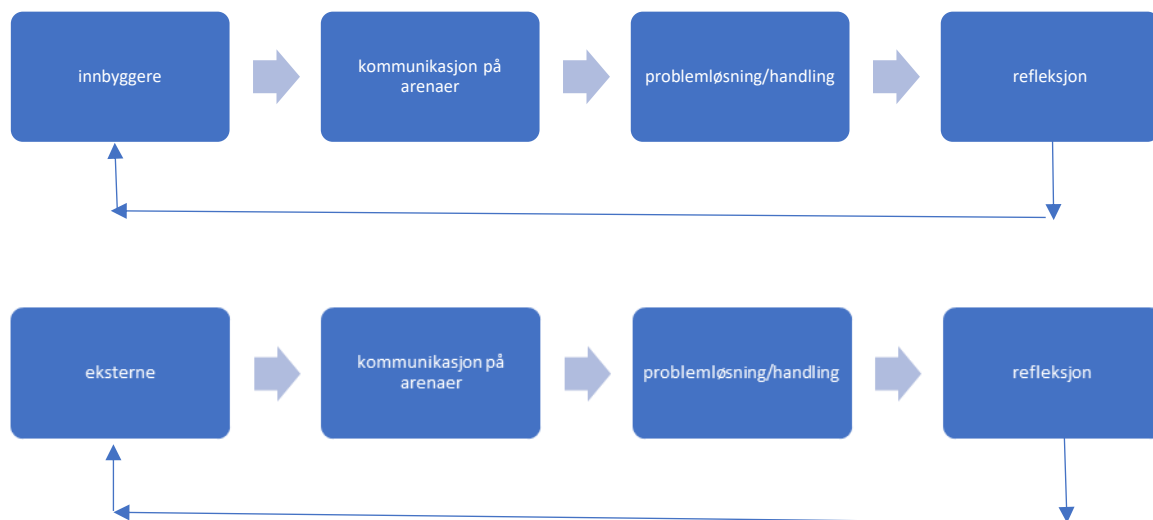

Fig:3 Egenprodusert med bakgrunn av de to læringsløyper av Klev og Levin s.75 fra Den samskapte læringsmodellen

I den samskapte læringsmodellen har Klev og Levin (2009) identifisert to sentrale læringsløyper. Disse to sløyfen setter søkelys på innbyggere og eksterne aktører (figur 3), og deres rolle i læringen.

Når vi refererer til innbyggerne i denne konteksten, henviser vi til lærerne som underviser i faget YFF. De spiller en avgjørende rolle i å formidle kunnskap og ferdigheter til elevene. Gjennom sin undervisning bidrar de til læring og utvikling hos elevene, og dermed en integrert del av den indre læringsløyfen (Klev & Levin, 2009 s. 75).

Dette er et eksempel på hvorfor vi synes denne samskapte læringsmodellen passer oss i denne master oppgaven. Vi som lærere mener at vurderingen i faget YFF ikke treffer til elevenes beste, det vil si problemavklaring. På skolen kan vi bruke den ene av læringsløyfen og kommunisere og finne forslag til løsninger prøve ut/handle og reflektere.

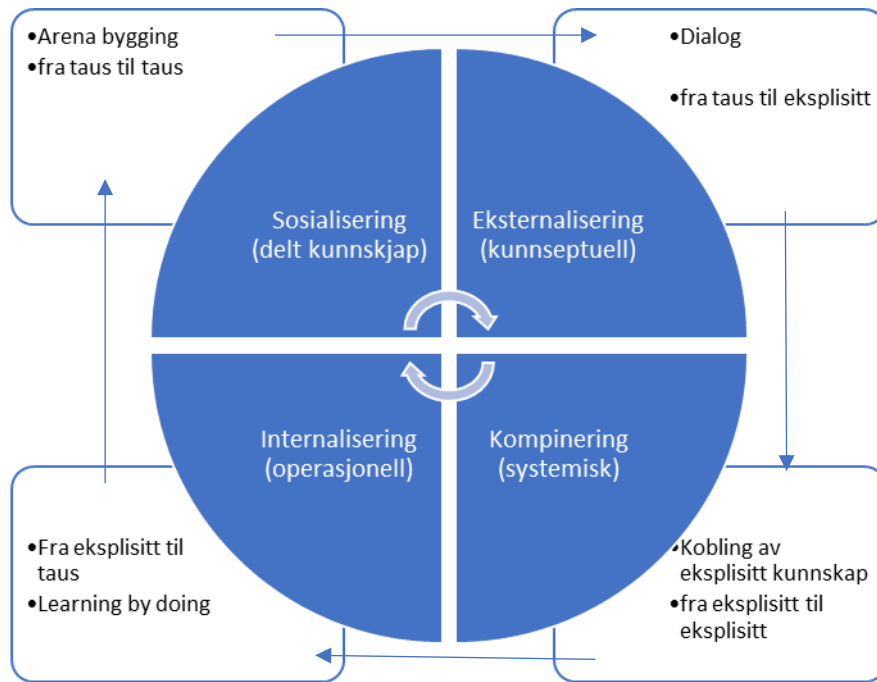
Bedrifter og instruktører kommuniserer på sin arena (læringsarenaen til eleven) ved å utarbeide og finne løsninger på problemene og handle ut ifra hva dem finner og reflektere. Som pilene viser i den samskapte læringsmodellen (Klev og Levin, 2009 s. 74) må innbyggere og eksterne finne sammen for å kommunisere på læringsarenaen. Finne en felles løsning på problemet, bli enige og handel ut ifra konkrete løsninger de finner i fellesskap. Det hele fungerer da som en sirkel til vi finner en selv bærende læringsprosess. Det er viktig å få med seg at dette er et kontinuerlig samarbeid mellom innbyggere og eksterne.

Denne modellen kan vi bruke som et utgangspunkt i forskningen vår for å fremme et samarbeid med eksterne (bedriftene) og innbyggerne (skolen). Med modellen kan vi dra nytte av og høste erfaringer i fellesskap med eksterne aktører. Vi har et felles problem som vi kan kommunisere på forskjellige arenaer med utgangspunkt i den modellen som Klev og Levin (2009) mener er sentral i den samskapte læringsmodellen. Hver gruppe diskuterer problemet internt med forslag til handling, for så å møtes i fellesskap for å enes om handling på det konkrete problemet (vurdering). Diskusjonen i seg selv er viktig som Klev og Levin (2009) sier, for å sikre den faglige gjennomtenkingen og utviklingen. Deretter arbeider man sammen om en konkret problemløsning for felles forståelse omkring erfaringene fra handlingen.

3.4. Kunnskapsprosess

Et annet teorigrunnlag som har vært viktig i vårt utviklingsarbeid er SEKI modellen. Dette er en modell som vi kan bruke til å analysere og vurdere samarbeidet mellom skolen og bedriftene, med søkelys på å fremme kunnskap, samarbeid og læring mellom skole og bedrift. Ved å ta i bruk SEKI modellen i vårt utviklingsarbeid, kan man oppnå en mer helhetlig og effektiv tilnærming til elevenes læring og utvikling. Modellen kan bidra til å skape et tettere samarbeid, bedre kunnskapsdeling, kontinuerlig læring og kvalitetssikring av vurderingspraksisen. Dette kan føre til bedre tilpasning til arbeidslivets behov og bedre forberedelse av elevene til fremtidige yrkesroller.

Kunnskapsprosessen deles inn i fire faser der Irgens (2016) viser til modellen utviklet av Nonaka og Takeuchi. Den skal illustrere hvordan kunnskap kan utvikles og deles i arbeidsfellesskaper. Også kalt SEKI-modellen.

Figur: 4 Fire faser i kunnskapsprosessen egenprodusert med bakgrunn fra Nonaka og Takeuchi 1995 (Irgens E, 2016 s. 60).

De fire fasene:

Sosialisering er en prosess der den tause kunnskapen blir delt mellom medarbeidere i en organisasjon. Den tause kunnskapen referer til den uformelle og erfaringsbaserte kunnskapen som en person har opparbeidet seg gjennom praktiske erfaringer og praktiske arbeid. Denne typen kunnskap er ofte vanskelig å uttrykke gjennom ord eller dokumenter, og den overføres best gjennom sosialt samarbeid. En viktig måte sosialisering skjer på er gjennom fysisk samarbeid. Et eksempel er når medarbeidere og elever jobber sammen på prosjekter eller oppgaver der de har mulighet til å observere hverandres handlinger, metoder og tilnærminger. Ved å være til stede og delta aktivt i arbeidet, kan elever og medarbeidere lære av hverandre og utvikle en dypere forståelse av hvordan gjøre arbeidet/oppgaven på en effektiv måte. En annen viktig del av sosialisering er deling av praktiske erfaringer. Her vil medarbeidere kunne dele historier, diskutere utfordringer og reflektere over egne erfaringer for å lære av hverandre.

Eksternalisering er å dele den tause kunnskapen til en forståelig form, som kan deles med andre for eksempel dialog og refleksjon. Dette innebærer å engasjere seg i samtaler eller diskusjoner der man deler og utforsker kunnskaper. Ved å gi stemme til den tause kunnskapen og sette den i kontekst gjennom samtale og refleksjon, kan man bidra til å gjøre kunnskapen mer konkret og forståelig for andre. En annen måte å eksternalisere kunnskapen på er gjennom skriftlig form eller modellering og fortelling. Ved å sette ord på den tause kunnskapen gjennom skriftlig uttrykk, for eksempel rapporter, dokumenter eller notater, kan man gjøre den tilgjengelig for andre å lese og dra nytte av. Modeller og fortellinger kan også være et nyttig verktøy for dele kunnskap, da kan vi formidle komplekse konsepter og erfaringer på en mer engasjerende og forståelig måte.

Kombinering er å bringe sammen forskjellige begreper, ideer eller informasjonselementer for å danne et komplekst kunnskapssystem. Dette skjer ved å samle og organisere relevante informasjon fra ulike kilder, for eksempel skriftlige dokumenter, telefonsamtaler, møter og informasjonsteknologisystemer. En sentral del er god kommunikasjon mellom de ulike kildene og involverte parter. Dette kan være oss som skole og bedrift som deler kunnskap gjennom samtaler, møter eller skriftlig kommunikasjon. Her kan også e-post, chatteplattformer eller annet samarbeidsverktøy brukes for å utveksle og dele informasjon effektivt. For å oppnå en vellykket kombinering av kunnskap, er det viktig å dele informasjonen med de som trenger informasjonen. Ved å presentere funnene eller systematisere kunnskapen på en forståelig og tilgjengelig måte, for eksempel gjennom rapporter og presentasjoner. Dette gjør det mulig for andre å dra nytte av den systematiserte kunnskapen og bruke den i sine egne kontekster. Gjennom kombinering oppnår vi en form for ulike kunnskapselementer, noe som kan føre til dypere innsikt, bedre beslutningsgrunnlag og effektiv bruk av kunnskap. Ved å bringe sammen og systematisere kunnskap på en strukturert måte, kan vi oppnå en mer helhetlig forståelse av et emne eller problemstilling.

Internalisering refererer til prosessen der kunnskap blir en del av egen erfaringsbasert praksis. Det at kunnskapen går fra å være ekstern og bevisst til å bli innlemmet i våre tankeprosesser og handlinger. Dette skjer vanligvis gjennom «learning by doing», hvor man tilegner seg kunnskap gjennom praktisk erfaring og deltagelse i ulike arbeidsprosesser. Når kunnskapen internaliseres, blir den en del av ens tause praksis. Dette betyr at kunnskapen forenes og innlemmes som en del av ens tankeprosesser, holdninger og verdier, uten at man er bevisst på det (automatisert). For eksempel har en tømrer internalisert kunnskap om hvordan man løser problemer med forskjellige konstruksjoner og intuitivt vet hvilke tiltak som må gjøres uten å tenke gjennom hvert trinn i prosessen. For å oppmuntre til denne prosessen er veien å bruke

metoder som involverer til praktiske erfaringsdeling og deltagelse, som læring gjennom prosjekter eller praktiske øvelser. Her blir det viktig å skape et miljø som legger til rette for refleksjon, dialog og erfaringsutveksling. Dette vil være svært nyttig for samarbeid skole og bedrift. Gjennom bevisstgjøring kan vi være med å bidra til å styrke kunnskapsbasen mellom skole og bedrift og forbedre evnen til å håndtere problemer og utfordringer på en effektiv måte.

Til nå har vi vist forskjellige læringsteorier på hvordan vi kan jobbe med prosessen å dele kunnskap og sette det i et system. Videre ser vi på hva slags vurderinger vi har og hvordan vi kan utvikle dem både teoretisk og i praktisk.

3.5. Vurdering

Vurdering betyr at elevens arbeid, kompetanse og læring verdsettes i læreprosessen. Vurderingen kan gjøres av eleven selv (egenvurdering), eller du som lærer og instruktør som underveis i opplæringen (underveisvurdering) vurderer eleven. Det skal også være en sluttvurdering. Her er det viktig at eleven får vite grunnlaget for vurderingen og hva instruktør/lærer vektlegger i elevens kompetanse.

Vurderinger i YFF kan ofte være utfordrende mener Hansen, Hoel og Haaland (2019) fordi det ofte kan være flere instruktører som er involvert i opplæringen til eleven. I tillegg kan skolen og opplæringsstedet ha ulikt syn på hva som er viktig å vektlegge i vurderingene av hva som skal til for å bli en god yrkesutøver. Videre mener Hansen, Hoel og Haaland (2019) at arbeidslivet må inviteres med i vurderingene av elevens kompetanse. Dette viser også de to læringssløyfene som Klev og Levin (2009) viser til i den samskapte læringsmodellen, det er viktig å få synet til både skole og bedrift/næringsliv.

Med utgangspunkt i spørsmålene vi stiller til informantene vil vi vise hva slags vurderinger som inngår og hvordan vurderinger gjøres ut ifra teorien. I de neste avsnittene beskriver vi hva slags vurdering elevene skal ha og hva slags hensikt den har. Dette gjøres for å belyse besvarelsene informantene gir oss videre i drøftingen.

3.6. Undervisvurdering

Når elever har opplæring i faget YFF så blir elevene vurdert av instruktøren i bedriften. Dette er en undervisvurdering som foregår gjennom hele opplæringstiden.

Undervisvurdering i skolen har som hensikt å øke elevenes kompetanse ved å kvalitetssikre deres faglige arbeid og sikre at de når kompetansemålene. Det innebærer å vurdere elevenes presentasjoner og gi tilbakemeldinger som bidrar til deres læring og utvikling.

Undervisvurderingen kan gjennomføres etter en spesifikk oppgave eller etter en periode med arbeid på et prosjekt. Det er viktig å gi elevene tilstrekkelig tid til å tilegne seg kunnskap og praktiske ferdigheter. Målet med undervisvurderingen er å oppnå en helhetlig vurdering av elevens kompetanse. Det betyr at man ser på elevens samlede kunnskaper, ferdigheter og holdninger, og ikke bare vurdere enkeltstående oppgaver eller prestasjoner.

Undervisvurderingen skal også fungere som vurdering for læring der den motiverer både faglig og personlig utvikling hos eleven. Det er viktig at tilbakemeldingene elevene mottar bidrar til å motivere både eleven og lærer/instruktør til å vurdere og forbedre vurderingsmetodene i opplæringen. Utdanningsdirektoratet har beskrevet fire prinsipper for god og læringsfremmende undervisvurdering. Disse prinsippene er:

1. Forståelse: elevene skal ha klar forståelse av hva de skal lære og hva som forventes av dem. Dette bidrar til at de kan fokusere innsatsen sin og arbeidet mot konkrete mål.
2. Tilbakemeldinger: Elevene skal motta tilbakemeldinger som informerer dem om kvaliteten på arbeidet eller presentasjonen deres. Dette hjelper dem med å indentifisere styrker og svakheter, slik at de kan forbedre seg.
3. Råd for forbedring: Elevene skal få veiledning om hvordan de kan forbedre seg. Dette kan være konkret veiledning på hva de kan gjøre annerledes eller mer av, for å utvikle seg videre.
4. Elevinvolvering: Elevene skal involveres i sitt eget læringsarbeid ved å delta i vurderingen av eget arbeid og egen utvikling. Dette fremmer refleksjon og bevisstgjøring rundt egen læring, og gir elevene et større eierskap til sin egen utvikling.

(Haaland G, 2018 s. 32)

Selv om prinsippene for god undervisvurdering er klare, er det også noen utfordringer knyttet til dagens praksis og implementering av disse prinsippene. Noen av utfordringer kan være at lærere/instruktør kan oppleve tidspress i undervisningen/opplæringen, som kan gå utover muligheten til å gi grundig og kvalitative tilbakemeldinger til elevene. Dette kan redusere effekten av undervisningen/opplæringen. Ikke alle lærere/instruktører har tilstrekkelig kompetanse og kunnskap om hvordan de skal gjøre en god undervisvurdering. Det kan også være utfordrende å sikre en rettferdig og lik vurdering av elevenes prestasjoner fordi lærere/instruktører kan ha ulik vurderingspraksis.

Vi ønsker å se på hvordan vi kan være med på å sikre at undervisvurdering kan bli fulgt opp på en god måte, hvordan vi kan lage og utvikle tydelige rammer for lærer og instruktør i bedrift.

3.7. Sluttvurdering

Sluttvurderingen er en viktig del av opplæringssystemet og representerer elevens kompetanse ved avslutningen av opplæringen. Denne vurderingen kan bli gjort enten ved å gi en standpunktkarakter basert på et bredt vurderingsgrunnlag eller ved å tildele en praktisk eksamenskarakter i faget. Formålet med standpunktkarakteren er å vise elevens samlede kompetanse i faget.

Innholdet i sluttvurderingen er hentet fra læreplanmål i faget eleven har jobbet med. Den beskriver hva eleven skal ha lært når skoleåret er gjennomført (Haaland 2018 s. 33).

Når man vurderer faget YFF som instruktør i en bedrift og lærer på videregående, vil sluttvurderingen i dette faget også være basert på læreplanen. Læreplanen for YFF beskriver hvilke kompetansemål eleven skal ha oppnådd ved slutten av skoleåret. Dette inkluderer ferdigheter, kunnskap og holdninger som er relevant for YFF. Som instruktør i en bedrift vil det være å vurdere elevenes prestasjoner og kompetanse i arbeidssituasjoner. Dette kan være observasjon av elevenes arbeidsmetoder, faglig kunnskap og samarbeidsevner i reelle arbeidssituasjoner. Som lærer kan vi bidra til vurderingen ved å evaluere elevenes arbeidssituasjoner ved hjelp av dokumentasjoner som logger, rapporter, prøver og muntlige presentasjoner.

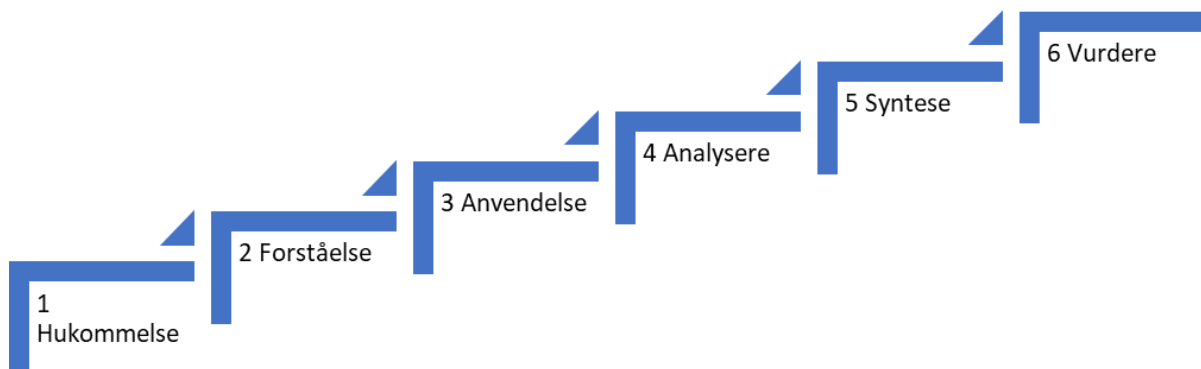
Det er her vi ønsker å finne ut av hvordan vi kan samkjøre denne vurderingen med instruktører i bedriften og skolen. For det vi skal vurdere er om elevens kompetanse i faget

YFF er i tråd med læreplanen. Her vil vi se på hvordan vi kan sammenstille vurderingsresultatene både fra instruktør og lærere. Dette gjøres for at elevene skal få et så likt og helhetlig vurderingsgrunnlag av egen kompetanse i faget ut ifra læreplanmålene i faget, og vil danne et bredt grunnlag for sluttvurdering/standpunktvurdering.

3.8. Kompetansenivåer

Her ønsker vi å presentere kunnskapsnivåer vi mener kan være til nytte for bedrifter som ønsker å oppnå et bedre samarbeid om vurdering. Ved å ha kunnskap om kompetansenivåene kan bedrifter få en bedre forståelse av hva som forventes av elevene som deltar i opplæringen. Da kan bedriftene tilpasse arbeidsoppgavene som elevene deltar på i tråd med eget ferdighetsnivå. Dette kan da bidra til at elevene får oppgaver som er utfordrende nok til å utvikle deres kompetanse, samtidig som oppgavene er realistiske og oppnåelige. Når bedriftene kjenner til kompetansenivåene, kan de gi en bedre veiledning og den kan rettes spesifikt til elevenes ferdigheter og kunnskaper for videre utvikling. Her er det viktig at vi som skole deler kunnskapen om kompetansenivåene for å få den best mulige veiledningen til elevene. Ved å ha en felles forståelse av kompetansemålene kan vi utvikle en mer helhetlig og sammenhengende opplæring som gir god kontinuitet i elevens utvikling.

Kompetanse kan vurderes på ulike nivåer. Kvalitet på produktet/tjenesten og arbeidsprosessen, sammen med den forståelsen eleven har for arbeidet, bestemmer nivå på yrkeskompetanse (Haaland G, 2018 s. 34).

Figur:5 Egenprodusert med bakgrunn nivå kunnskap (Haaland G, 2018, s.37)

Beskrivelse av de forskjellige kunnskapsnivåene:

Nivå 1: Hukommelse – Dette er det laveste nivået i Blooms taksonomi. På dette nivået handler det om å huske og gjenkjenne informasjon. Det handler om å kunne gjengi fakta, data eller begreper uten videre forståelse. For eksempel kan det være og navngi deler i en konstruksjon eller gjenta et faguttrykk.

Nivå 2: Forståelse – På forståelses nivået handler det om å tolke og forklare informasjon. Det involverer å vise forståelse av konsepter eller ideer ved å gi eksempler, gi oppsummeringer eller tolke informasjon på en meningsfull måte. For eksempel kan det være å beskrive årsak og sammenhenger eller å oppsummere en hendelse.

Nivå 3: Anvendelse – Anvendelsesnivået handler om å bruke kunnskapen til å løse problemer eller utføre oppgaver i en bestemt kontekst. Det kan brukes ferdigheter og konsepter i konkrete situasjoner. For eksempel kan det være å bruke matematiske prinsipper for å løse en problemstilling eller å anvende grammatikkregler for å konstruere korrekte setninger.

Nivå 4: Analyse – På dette nivået handler det om å kunne bryte ned informasjon i mindre deler og indentifisere sammenhenger eller mønstre. Det må kunne gjenkjenne årsaks-virkningssammenhenger, indentifisere komponenter eller relatere deler til helhet. For eksempel kan det være å analysere ved å indentifisere hovedtemaer eller indentifisere trender basert på statistiske data.

Nivå 5: Syntese – Syntesenivået handler om å kunne kombinere separate elementer eller ideer

for å danne en helhetlig forståelse eller lage noe nytt. Det involverer å kunne innlemme kunnskap og ideer på en kreativ måte for å skape nye konsepter eller løse komplekse problemer. For eksempel kan det være å lage en original historie basert på en gitt start, eller å utvikle en ny teori basert på eksisterende forskning.

Nivå 6: Vurdering – På dette nivået handler det om å kunne vurdere, bedømme eller kritisere informasjon, argumenter eller handlinger. Man må kunne bruke kritisk tenkning for å vurdere påliteligheten av kilder, vurdere argumenteres styrker og svakheter eller foreta avveininger mellom alternativer. For eksempel kan det være å vurdere forskningsmetoder i en vitenskapelig studie.

Samlet sett kan kunnskapen om disse nivåene legge til rette for et bedre samarbeid, tidligere forventninger, tilpassede oppgaver, mer målrettet veiledning og bedre vurderinger. Dette kan bidra til at elevene får en meningsfull og relevant opplæring som støtter deres faglige utvikling.

3.9. Vurdering i praksis

Vurdering i praksis handler om metoder som blir brukt og om hvem som skal vurdere det faglige og kvaliteten på elevens arbeid opp mot kompetansemål. Her kan vi også lage et årshjul for faste vurderingsaktiviteter for bedrift og skole.

Eksempel på årshjulsyklus/vurdering i skole/bedrift

Figur:6 Egenprodusert med bakgrunn på vurderingsarbeid i praksis (Haaland G, 2018 s. 47)

Vurderingsarbeidet kan gjennomføres med forskjellige metoder, men det er viktig at eleven får respons regelmessig underveis i arbeidssituasjoner. Den skal beskrive kvaliteten på det faglige arbeidet. Det skal beskrive hva som er spesielt bra og hva som kan gjøres bedre for at eleven skal utvikle seg faglig. Vurderingen av det faglige arbeidet skal ha en beskrivende fremover melding som viser hva eleven kan gjøre bedre til neste gang (Haaland G, 2018).

Metoder kan være:

- Analyse på kvaliteten av et ferdig produkt.

Kvaliteten av et produkt/tjeneste av elevenes produkt eller tjeneste gir et godt grunnlag for vurdering av kompetansen til elevene. Her viser eleven kompetansen sin gjennom resultatet av et produkt. Kompetansen kan også vises gjennom observasjon, tanker og refleksjoner begrunnet i en logg eller rapport. Vurderingene på et produkt handler at produktet er i samsvar med tegninger eller arbeidsbeskrivelser og det handler om nøyaktighet i utførelsen (Haaland G, 2018 s. 48).

- Observasjon av en arbeidssituasjon

Dette handler for eksempel om kompetansen som ikke vises i produktet, men gjennom håndlag, samarbeid, organiseringen, tidsbruk og orden. Her kan det være viktig å bruke et observasjonsskjema gjennom selve observasjonen med vurderingskriterier (Haaland G, 2018 s. 48).

4.0 Metode

I metodekapitlet presenterer vi det teoretiske metodevalg som er benyttet i denne studien. Formålet med kapitlet er å gi en grundig beskrivelse av forskningsprosesser, datainnsamlingsmetoder, analyseteknikker og validitetsvurderinger som er brukt for å oppnå forskningsmålene.

En velstrukturert og velbegrunnet forskningsmetode er gyldig ved å nøye beskrive metodevalgene som er tatt, vil denne studien kunne reproduseres av andre forskere og resultater kan dermed valideres og generaliseres.

Metoden er et redskap som hjelpe oss å finne ut noe vi ønsker å undersøke. Metoden vi velger skal hjelpe oss med innsamlingen av data noe som gir den informasjonen vi trenger i undersøkelsen vår (Dalland O, 2021 s. 54).

Dalland beskriver at en metode er et redskap for å tilegne oss en ny kunnskap.

En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener formålet, hører med arsenalet av metoder (Dalland O, 2021 s. 51).

For å få belyst problemstillingen vår, har vi valgt å bruke kvalitativ forskningsmetode gjennom strukturert skriftlig intervju. Gjennom en nøye og grundig presentasjon av forskningsmetoden krever dette kapitlet å gi leseren et solid fundament for å forstå hvordan dataene er samlet inn, analysert og tolket, og dermed bidra til pålitelige og troverdige forskningsresultater.

4.1 Kvalitativ metode

Problemstillingen i vår master løser vi ved hjelp av en kvalitativ/induktiv metode noe som forutsetter at vi går inn i forskningsfeltet med et åpent sinn. Det vil si å ha en vilje til å lære, forstå og akseptere nye perspektiver og ideer. Dette betyr at man er åpen for ulike perspektiver, meninger og tilnærminger uten å avvise dem på forhånd. Vi mener at ved å ha et åpent sinn fremme kreativitet og læring kan vi oppdage andre alternativer og løsninger som ellers ikke ville vært mulig. Samlet sett handler det å ha et åpent sinn om å være villig til å utfordre egne holdninger og være åpen for alternative perspektiver. Dette er et verdifullt trekk som kan bidra til personlig vekst, samarbeid og utvikling av nye og innovative løsninger (Postholm & Jacobsen, 2019 s. 40-41).

Dette er en metode som sies å være en motsetning av kvantitativ/deduktiv metode, der man har en klar hypotese som kan avkrefte eller bekrefte (Postholm & Jacobsen, 2019 s. 40-41). Formålet med kvalitative metoder er måten vi måler fenomenet på. Det er viktig å være klar over tilnærmingen vi bruker for å belyse ulike typer spørsmål for å forstå hva andre mener. Postholm og Jacobsen (2019) mener at kvalitative data gjennom sin betoning av det spesielle også er ressurskrevende. Fordi det er mange nyanser som vi må begrense, som for eksempel til mindre antall skriftlige intervjuer. For at det ikke skal bli for uoversiktlig. Dette fordi kvalitative data krever mer tid for å få samlet inn og analysert. For eksempel et fåtall intervjuer, eller som vi valgte, et strukturert skriftlig intervju. Postholm og Jacobsen (2019) skriver også at det ikke er så stor forskjell mellom kvalitative og kvantitative metoder. Observasjon og intervju blir ofte betegnet som kvalitative metoder, mens spørreskjemaer som regel blir betegnet som kvantitative metoder. Postholm og Jacobsen (2019) mener at disse to metodene ofte blandes. Kvantitative metoder har søkelys på statistikk, og kvalitative metoder går inn på informantenes perspektiver. Men ved analyser av kvalitative metoder kan vi også få ut tall og lage en statistikk ut ifra besvarelsene. Spørreskjemaer med åpne spørsmål slik vi bruker i vårt arbeid, kan deltakerne svare og beskrive sine situasjoner med egne ord. Dette som kan være med på å gi en dypere forståelse av hva informantene mener, både av opplevelser og perspektiver informantene har. Dette gjør også at vi får en mer utdypende besvarelse med ord og tekster. (kvalitativ metode)

Kvale og Brinkmann (2015) mener at ved å bruke forskningsintervju er det enklere å forstå sider av intervjupersonens daglige liv og få hennes eller hans eget perspektiv. Vi bruker åpne spørsmål i denne masteren så informantene må svare utfyllende. På den måten blir det et strukturert skriftlig intervju der vi går i dybden i «intervjuet». Ved å gå i dybden kan vi få mer detaljert og omfattende informasjon fra informantene. Dette kan gi en grundigere forståelse av spørsmålet som er stilt, og vi kan oppdage nyanser og innsikt som vi ellers ikke ville avdekket. I dette strukturerte skriftlige intervjuet er spørsmålstillingene rettet mot å få belyst problemstillingen (Postholm & Jacobsen, 2019). Vi måtte så bestemme oss for hvordan vi skulle få gjennomført det skriftlige intervjuet. For å få best mulige svar på spørsmålene våre, velger vi å sende spørsmålene til den enkelte informant. Fordelen med det er at deltagerne i det skriftlige intervjuet kan svare åpent og ærlig uten at de kan påvirkes av andre. Informantene er anonymiserte slik at besvarelsene og deres opplysninger ikke kan slå tilbake og brukes mot dem senere. Fordelen med å bruke individuelle skriftlige intervjuer er at vi i større grad får frem oppfatningen til den enkelte deltakeren. Vi bestemte oss for å ha faste klare og strukturerte spørsmål for å få belyst problemstillingen best mulig.

Et eksempel på et slikt spørsmål er:

«Hvordan oppfatter dere dagens vurdering av elever i YFF?».

Det neste vi må bestemme oss for er hvem vi ønsker informasjon i fra og hvordan vi skal gjennomføre spørreundersøkelsen. Hvordan skal vi distribuere spørreskjemaet? Skal vi kjøre rundt og levere spørsmålene sammen med intervjuguiden? Eller skal vi distribuere elektronisk eller sende spørreskjemaet ut via Postens tjenester? Her bestemte vi oss for å distribuere elektronisk. Med denne metoden får vi ikke mulighet til å stille tilleggsspørsmål, men på de spørsmålene vi stiller så forventer vi at deltakerne svare utdypende. Ettersom vi sender ut spørreskjemaet elektronisk har vi mulighet til å sende til mange informanter samtidig de kommer direkte inn på skjemaet ved å trykke på en lenke. Elektronisk skjema gjør det lettere for oss å administrere og kan gjennomføres raskt og billig (Postholm & Jacobsen, 2019 s. 96).

4.2 Strukturert skriftlig intervju

Postholm og Jacobsen (2019) kategoriserer intervjuer på tre måter. De kategoriserer etter grad av struktur. Strukturert intervju – halvstrukturert og semistrukturert. Vi har valgt å gjennomføre strukturert skriftlig intervju. Her stiller vi som forskere de samme spørsmålene som er brukt i intervjuguiden (vedlegg 3) til alle deltagere. Alle spørsmålene er utformet i forkant (Postholm & Jacobsen, 2019 s. 74) av det skriftlige intervjuet. Spørsmålene ligger åpent slik at deltagerne avgjør selv om de svarer på spørsmålene i rekkefølge eller hopper frem og tilbake. Når vi får inn svarene så skal vi verken være enig eller uenig i svarene, men holder oss nøytrale.

4.3 Intervjuguide spørreskjema

Det å lage en god intervjuguide er et krevende arbeid. Med en god og grundig arbeidsprosess har vi et bra grunnlag for å få innsikt og innhentet meninger deltagerne måtte ha.

Å bruke spørreskjema som forskningsmetode har flere styrker, men det er også noen svakheter som man bør være oppmerksom på. De vanligste svakhetene kan være informantenes evne og vilje til å gi nøyaktige og ærlige svar. Det er imidlertid en utfordring at deltakerne kan gi subjektive svar eller være påvirket av sosiale forventninger, noe som kan føre til at dataene ikke er helt sikre. Spørreskjemaer kan begrenses i sin evne til å skaffe

dypere og mer detaljert informasjon om et emne. De kan heller ikke fange opp uventede eller uforutsette svar.

Hensikten er å få frem så mye relevant informasjon som mulig (Postholm & Jacobsen, 2019 s. 78). Noen informanter tilpasser kanskje svarene sine oppimot det de tror vi som forskere ønsker de skal svare. Her er det viktig at vi er tydelige på at det er deres oppfatninger av spørsmålene som skal komme frem. Vi har bygd opp spørsmålene i to kategorier: Hva gjør informantene i dag? Og hvordan er opplevelsen i dag? Hva er viktig, og hva kan eventuelt endres og hvordan?

Disse blir også brukt i kapittelet for analyse og drøftingsarbeidet.

4.4 Valg av informanter

Vi ønsker at informantene sitter med en forkunnskap innenfor temaet vurdering i YFF. Hensikten med valg av informanter er at informasjonen vi får belyser problemstillingen vår. Postholm & Jacobsen (2019) sier at det vanligvis er ønskelig at utvalget er representative for alle denne saken angår. Vi ønsket å finne personer som innehar informasjon og som kan bidra til prosjektet vårt. Det var ønskelig med et lite utvalg med informanter som kan gi oss en god og dyp informasjon fra praksisfeltet. Derfor er det viktig for oss å ha informanter fra ulike ståsteder i samfunnet. Valget falt på å sende ut spørreundersøkelsen til representanter fra næringen/bedrifter, opplæringskontor og programfaglærere.

Ved valg av programfaglærere var det naturlig å velge lærere som underviser i faget YFF. Vi valgte å sende spørreskjemaet til alle skolene i Innlandet fylkeskommune som har linjen Bygg- og anleggsteknikk. Vi ønsket også å sende spørreskjemaet til næring/bedrifter som holder til i Innlandet og valget falt på store og mellomstore bedrifter som har erfaringer med å ha med seg lærlinger. I tillegg valgte vi ut noen opplæringskontorer som representerer bedrifter i Innlandet

4.5 Gjennomføring av strukturert skriftlig intervju

Vi har valgt å bruke et skriftlig intervju med spørsmål som må besvares utdypende, og har valgt å bruke informanter fra skole, næringsliv og opplæringskontorer for å få belyst problemstillingen vår. Postholm & Jacobsen (2019) mener det er vanskelig å intervju mange informanter, men for å få innblikk i hva informantene sitter med av informasjon rundt hva vi søker etter i vår problemstilling, så er spørreskjema en fin måte. Opplysningene som kommer frem, gir oss et godt grunnlag for videre drøfting. Når det gjelder hensikten med spørsmål så er det først og fremst for å få målt et teoretisk fenomen som angår flere mennesker (Postholm & Jacobsen, 2019 s. 88).

Det elektroniske spørreskjemaet ble sendt ut til alle våre informanter gjennom en periode på fjorten dager. Sammen med spørreundersøkelsen sendte vi med et informasjonsskriv om prosjektet, informantenes rettigheter, og muligheten til å trekke samtykket sitt uten å begrunne det. Vi opplyste også om at det er kun to som leser gjennom svarskjemaene slik at alle informantene var opplyst om det i forkant av innsendingen.

Gjennom problemstillingen:

Hvordan kan samarbeid om vurdering av elever i faget YFF styrkes?

Ønsker vi å bedre praksisen av vurderingen av elevene ute i YFF. Vi ønsker å være med å bidra til at vurdering av læreplanmålene skal bli obligatorisk når eleven er utplassert i bedrifter. Derfor ser vi det som viktig at vi henter informasjon fra både skole og næringsliv. Som nevnt så bruker vi et elektronisk spørreskjema. Vi utviklet et spørreskjema over samme lest som intervjuguide. Intervjuguiden brukte vi lang tid på, vi måtte revidere spørsmålene flere ganger i samråd med faglærere på egen skole og veileder for å få den konkret nok.

4.6 Analysering av spørreundersøkelsen

Innsamling og oppsummering av skriftlige flersvars spørsmål er en viktig prosess for å få verdifull innsikt fra informantene. Ved å samle inn og analysere disse kan vi identifisere trender, behov og bekymringer som kan bidra til forbedringer. For å få et godt innblikk i hvilke erfaringer og utfordringer informantene har med vurderinger i faget YFF, var det strukturerte skiftelige intervjuethensiktsmessig for å få vite hva de sitter inne med (Postholm og Jacobsen, 2019 s. 62).

I det strukturerte skriftlige intervjuet er spørsmålene blitt stilt slik at vi kan få et innblikk i vurderings aktivitetene i YFF. Vi har brukt tid på å finne essensen i det informantene har skrevet, for å unngå misforståelser og trekke ut irrelevant info i den skriftlige besvarelsen av intervjuet over hva informantene mener i det beskrevne svaret.

4.7 Etikk

Da vi hadde valgt forskningsmetode for innhenting av forskningsdata, meldte vi prosjektet inn til Norsk senter for forskningsdata (NSD). Søknaden inneholdt mål for prosjektet, intervjuguide, og hvordan vi skulle samle inn forskningsdataene. Søknaden ble godkjent på grunnlag av valgene vi gjorde. Når vi forsker jobber vi tett sammen med andre mennesker. Postholm & Jacobsen (2019) sier at det kommer til å lede oss til refleksjon av etikk og etiske vurderinger, og der informantene ser på forskningen som noe positivt og lærerikt. Som forskere har vi et ansvar for høy etisk standard i vår forskning. Dette betyr at vi må ta hensyn til en rekke faktorer når vi utfører vår forskning og presenterer våre funn. I forskning er bevisstgjøring av egen rolle essensielt. Holdninger, verdier, normer og kunnskap har betydning for den etiske tenkningen. Vi viser til noen tanker vi bør ha om vår egen rolle når det gjelder etikk inkluderer:

1. Å være klar over våre egne verdier og hvordan de kan påvirke vår forskning. Det er viktig å erkjenne at vi alle har forutinntatte oppfatninger og verdier, og at disse kan påvirke hvordan vi utfører vår forskning. Vi bør derfor være åpne og ærlige om våre egne verdier og prøve å være bevisste på hvordan de kan påvirke vår forskning.
2. Å sikre at vi har nødvendig kompetanse og kunnskap for å utføre vår forskning på en etisk måte. Det kan bety at vi må lære om forskningsmetoder og prosedyrer som er i tråd med etiske standarder, samt være oppdatert på lover og regler som gjelder for vår forskning.
3. Å være klar over vår innvirkning på deltakerne i vår forskning. Som forskere har vi en viktig rolle i å beskytte deltakernes rettigheter og velvære. Vi bør derfor være bevisste på hvordan vår forskning kan påvirke deltakerne, og sørge for at vi følger retningslinjer for å beskytte deres rettigheter og velvære.
4. Å være åpne om vår forskning og våre funn. Det er viktig å være ærlig og åpne om vår forskning, inkludert eventuelle begrensninger og feil vi oppdager. Dette kan bidra til å sikre at

vår forskning blir betraktet som trygg og tillitvekkende (OpenAI, 2023).

Etikk kommer av det greske ordet ethos som betyr skikk, og det er normer og verdier som styrer handlingene til oss mennesker. Etisk betyr moral, rett handlemåte og etikken handler om hva som er rett og galt. Postholm & Jacobsen (2019) beskriver at etikk slik sett er normer og prinsipper til veiledning for menneskers handlinger. Forskningsetisk kan vi som forskere komme i situasjoner der det kan bli viktig og stoppe opp å bruke dømmekraften vår før vi tenker over videre handling. For å hjelpe oss er det på nasjonalt nivå dannet forskningsetiske komiteer som har utarbeidet retningslinjer for forskning. Disse som kan bistå som hjelpe til oss forskere å reflektere over egne holdninger og etiske oppfatninger slik at vi kan ta velbegrunnede valg. Når vi jobber med denne masteren forholder vi oss til hva forskningsetisk komite for samfunnsvitenskap og humaniora, har utarbeidet: Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi (NESH, 2008). Der står det at vi som forskere skal arbeide ut fra grunnleggende respekt for menneskeverd og at informanter skal få informasjon slik at de kan danne seg en forståelse av forskningsfeltet. De påpeker videre at i forskningsprosjekt der det er med informanter kun skal settes i gang etter at informantene er informert og frigitt samtykke. Postholm & Jacobsen (2019) skriver at vi som forskere skal respektere informantenes integritet, frihet og medbestemmelse når de er med å bidra til anskaffelse av informasjon. Her skal vi som forskere også passe på at informantene ikke utsettes for skade, eller store belastninger, og vi skal vise respekt for informantenes privatliv. Det er viktig at vi har respekt for menneskeverd gjennom hele forskningsprosessen. Postholm & Jacobsen (2019) skriver at det er to sider her. Vi som forskere har ansvar for at informanter utsettes for belastninger, samtidig som at vi som forskere har ansvar for formidling av resultater.

5.0 Data og analyse

I dette kapitlet vil vi presentere innhentet datamateriale som kommer frem av det strukturerte skriftlige intervjuet. De skriftlige intervjuene som er beskrevet i metodekapitlet er besvart av bedrifter, opplæringskontorer og faglærere som alle har en tilknytning til YFF fagene. Vi velger å trekke frem direkte svar fra undersøkelsen for å besvare sentrale funn. Etter gjennomført skriftlig intervju, gjorde vi en gjennomlesing av alle besvarelser. På den måten fikk vi et godt grunnlag for videre tolking og analyse av innhentet data.

Gjennom analysearbeidet skal det hjelpe oss til å finne ut hva informanter har å fortelle (Dalland 2021). Dalland skriver også at grunnlaget for analysen ligger i intervjuguiden da vi har tanker vi ønsker å vite noe om, det som skal hjelpe oss med å få belyst problemstillingen. For å belyse analysearbeidet deler vi analysen inn i fire temaer rundt praksisen i informantenes vurderingsarbeid. Temaene velger vi for å finne informantenes ståsted med tanke på praksisen rundt vurderinger i YFF. I de ulike temaene er det en informantgruppe som har besvart spørsmålene. Blant de informanter som har svart finnes det bedrifter, opplæringskontorer og faglærere. Siden det strukturerte skriftlige intervjuet er gjennomført anonymt, kan vi ikke å se hva den enkelte gruppe av informanter har svart på de ulike spørsmålsstillingene.

5.1 Spørsmålsstilling 1. Hva slags vurderinger gjøres i dag?

Yrkesfaglig fordypning (YFF) er en del av den norske videregående skoleutdanningen og er en mulighet for elevene til å få praktisk erfaring innenfor en yrkesrettet utdanningsretning. I dag er det mange forskjellige vurderinger som gjøres av informantene i YFF-programmet.

1. **Kompetansemål:** Elevene vurderes i forhold til de kompetansemålene som er definert for det yrket de fordype seg i. Dette inkluderer både teoretisk kunnskap og praktisk ferdighet.
2. **Dokumentasjon:** Elevene må dokumentere arbeidet sitt gjennom rapporter, loggbøker og andre skriftlige dokumenter. Disse dokumentene brukes av lærere til å vurdere elevenes faglige utvikling.

3. Muntlige presentasjoner: Elevene kan gi muntlige presentasjoner om arbeidet sitt, og disse vurderes både i forhold til innhold og presentasjonsferdigheter.
4. Praktisk arbeid: En stor del av vurderingen i YFF skjer gjennom praktisk arbeid, der de utfører oppgaver og jobber med prosjekter i det yrket de har valgt. Det praktiske arbeidet blir vurdert av lærerne og eventuelt av fagpersoner i bransjen.
5. Egenvurdering: Elevene må også vurdere seg selv og reflektere over sin egen faglige utvikling. Dette kan gjøres gjennom skriftlige refleksjonsoppgaver eller muntlige samtaler med læreren.

Informantene bruker logger som elevdokumentasjon, da elevene skriver logger hver uke de er ute i bedrift gjennom hele året. Hvis YFF blir gjennomført i perioder på noen uker, så leverer elevene ukens logger. Ved halv- og helårsrapporter, må elevene dokumentere kompetansen sin skriftlig og vise til kompetansemål som de har jobbet med. Informantene sier:

«To ganger i året skrives det en utfyllende rapport, som belyser hva eleven har opparbeidet seg av kompetanse, og læreplanmål det jobbes med».

Funnene fra spørsmålstilling 1 viser at informantene vurderer elever i YFF etter logger som elevene dokumenterer hver uke. I loggene dokumenterer eleven hva som er gjort i løpet av dagen. Her skal eleven knytte kunnskap, erfaring og læring hva som er gjort til læreplanmål fra Vg3 læreplan.

Informantene har løpende kontakt med bedrifter gjennom fysisk oppmøte og hyppige telefonsamtaler. Her får de muntlige tilbakemeldinger fra bedriften på hvordan det går med eleven. Informantene mener det er viktig å gjennomføre slike samtaler med arbeidsgiver/arbeidskollegaer som eleven jobber med for å få innblikk i elevens hverdag. Det kommer også tydelig frem at tilbakemeldinger fra bedrifter og bedriftsbesøk av faglærer er en innvirkende del av vurderingene til elevene. Her får faglærer snakket med eleven og veileder fra bedrift om faglig utvikling og ferdigheter. Her kommer de også innpå hvordan eleven fungerer sosialt som for eksempel kommer eleven tidsnok? Er eleven interessert i faget? Her viser informantene til at eleven får en formativ vurdering. Denne formen for vurdering skal være med på å fremme læring til eleven. Det gjennomføres også en summativ vurdering to ganger i året, ved halvårsvurdering og ved sluttvurdering. Mange skoler og bedrifter har også utviklet et tilbakemeldingsskjema som blir levert bedriften, men her viser det ut fra svarene at det kan være vanskelig å få inn igjen skjemaer i tillegg til at faglærer ikke vet

hvem som har svart på skjemaet. Eleven dokumenterer med en rapport hvert halvår. I den rapporten viser eleven hvilke arbeidsoppgaver som er utført og knytter disse mot læreplanmål.

«Underveisvurdering med fysisk oppmøte og dialog med både elev og bedrift. Formell skriftlig tilbakemelding fra bedrift via et skjema. Det gjøres også vurdering av elevenes logg og terminrapporter.»

Vurderingene som gjøres i YFF er viktige for å kunne gi elevene tilbakemeldinger på deres faglige utvikling og for å kunne tilpasse opplæringen til enkelte elevs behov. Det er også viktig for å kunne dokumentere elevenes kompetanse og forberede dem på en fremtidig yrkeskarriere.

Kort oppsummert kan en si at de aller fleste lærere og bedrifter vurderer etter logg, rapport, besøk ute i bedrift, telefonsamtaler med bedrift, og etter vurderingsskjemaer som er produsert ved den enkelte skole. Samtalen med bedrift ved besøk samt eleven selv i bedriftens miljø, er en vesentlig vurderingsarena. Skjemaene kan være alt fra forms til enkle avkrysningsrubrikker med noe, middels og høy måloppnåelse.

Her kommer oppsummeringen av svar fra informantene på spørsmål 1. På spørsmålet så er det flervalgsvar som viser hva slags vurderinger som gjøres i dag med. Antallet vises på y-aksen.

Tabell:1. (Data og analyse, spørsmålstilling 1)

5.2 Spørsmålsstilling 2. Hvordan opplever dere dagens vurdering av elever i YFF?

Vurdering av elever i yrkesfaglig fordypning er en viktig del av opplæringen og utviklingen av ferdigheter og kompetanse for å lykkes i yrket. Noen bedrifter og faglærere kan oppleve dagens vurderingsmetoder som effektive og godt tilpasset elevenes behov og læring. Dette kan skyldes at vurderingene er knyttet til kompetansemålene i læreplanen og gir elevene mulighet til å demonstrere og dokumentere sin ferdighet og kunnskap på en meningsfull måte. Imidlertid kan det også være noen bekymringer eller utfordringer knyttet til dagens vurderingspraksis. Noen av faglærerne kan føle at vurderingsmetodene blir for rigide og ikke tar tilstrekkelig hensyn til elevenes individuelle styrker og utfordringer. Andre kan oppleve at vurderingene ikke alltid er representative for den faktiske kompetansen til elevene eller at de ikke gir tilstrekkelig rom for kreativitet og utforskning.

Funnene fra spørsmålsstilling 2 viser at de aller fleste mener det er mye å hente på vurderingen. Det de sitter igjen med er at vurderingen er litt utfordrende og vanskelig. Dette med tanke på at faglærer har elever inne på skolen og elever ute i bedrift. Her mener informantene at det kan bli ulikheter med tanke på vurderingene som skjer inne på skolen og ute i bedrift. Mange informanter savner også at det mangler føringer eller retningslinjer for vurderinger. Som kan føre til at tilbakemeldinger blir mangelfulle. De peker også på at det varierende med tanke på at det kan bli personavhengig, dette gjelder både elev – lærer og fra bedrift.

Flere mener også at bedriftene ikke tar seg tid til å gjøre tilbakemeldingen slik som faglærer har tenkt det skal utføres. Her peker informantene på at tid også kan ha en avgjørende faktor som spiller inn for bedriftene og til dels manglende samarbeid med den/de som eleven har jobbet med ute i bedriften, da kan vurderingene bli veldig flytende og personavhengig.

Informantene svarer at:

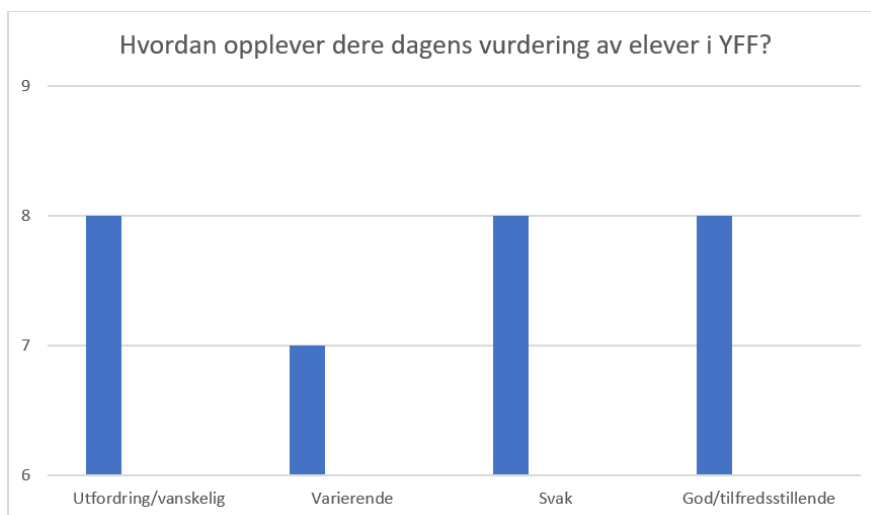
«Føler bedrifter ikke legger nok innsats inn i vurderingen, sender ut vurderingsskjema som sluttvurdering, der det ofte blir bare krysset av uten noen form for kommentar (noen bedrifter er flinke her også da). og kanskje er det at kontorarbeider som fyller ut og ikke veileder i bedrift.»

Spørsmålene som informantene spør seg da er: gir vi for dårlig informasjon til bedrifter med hva som skal vurderes og hvordan?

Det som vises her, er at noen informanter synes dagens vurdering i YFF er for svak og med

varierende tilbakemeldinger fra bedrifter. Flere informanter peker også på det tabellen viser, at de synes det er utfordrende/vanskelig, men at de ønsker å gjøre noe med det. 1/3 av informantene mener at dagens vurderinger i YFF er tilfredsstillende og gode.

Det er viktig å merke seg at det kan være store variasjoner i hvordan bedrifter og faglærere opplever dagens vurderingsmetoder. Erfaringene kan påvirkes av en rekke faktorer, inkludert deres individuelle perspektiv og erfaringer, de spesifikke arbeidsområdene innenfor, og lokale og nasjonale opplæringsstandarder og krav. Her kommer oppsummeringen av svar fra informantene på spørsmål 2. På spørsmålet så er det flervalgsvar og viser hvordan informantene opplever dagens vurdering og antallet vises på y-aksen.

Tabell:2 (Data og analyse, spørsmålstilling 2)

5.3 Spørsmålsstilling 3. Hva mener dere er viktigst av vurderinger i faget YFF? Det sosiale eller etter Vg3 læreplanmål?

Både skole og bedrift er viktige aktører når det gjelder vurderinger i faget yrkesfaglig fordypning, og på de de sosiale og læreplanmålene spiller en viktig rolle for å oppnå de ønskede læreplanmålene til elevene.

Når det gjelder det sosiale aspektet mot læreplanmålene, vil begge aspektene mot hverandre være like viktige for å sikre en vellykket yrkesfaglig fordypning. Det sosiale aspektet kan bidra til å skape et positivt læringsmiljø og bidra til trivsel blant elevene, mens læreplanmålene vil bidra til å sikre at elevene har tilegnet seg nødvendig kunnskap og

kompetanse for å kunne utøve yrket på en trygg og effektiv måte.

Her er svarene ganske så samstemte fra flere av skolene og bedriftene. De mener det må være begge deler da dette gir en bedre forståelse for faget fra elevenes side. Det ene utelukker ikke det andre. Det sosiale gir elevene en bedre hverdag som videre gir elevene større lærelyst og muligheter til å prestere godt, noe som igjen gir mer for oss lærere og bedrifter å vurdere på et bredere vurderingsgrunnlag.

«Det viktigste er egentlig de sosiale ferdighetene, men også tenker jeg at det handler om lærelyst. Ikke nødvendigvis kunnskapen eleven sitter inne med. Det å ha lyst til å lære et fag, gir motivasjon og grunnlaget for og kunne bli en fagarbeider etter endt skolegang. Å lære faget skjer ikke på 2 år på skolen eller 2 i bedrift, det er en livslang videreutvikling»

Her beskriver flere informanter til at de har utviklet et vurderingsskjema som vurderer både det sosiale og ferdigheter utenom læreplanmål. De mener at begge deler er like viktig, der det sosiale går under generelle ferdigheter og at samspillet på en byggeplass er viktig. Det faglige er læreplanmålene.

«Arbeidsgiver er opptatt av adferd og utførelse»

Her kommer den summative vurderingen inn for å vurdere helheten på den enkelte elev. Men informantene peker også på at å legge alt for mye vekt på det sosiale kan «straffe» beskjedne og introverte elever. Disse elevene kan virke uinteresserte i faget etc. Men det kan være at disse elevene har valgt riktig, men at de er usikre på overgangen til selve arbeidslivet. Vi oppfordrer elever til å være frempå snakke/spørre fagarbeideren de jobber med, men som vist over passer ikke dette inn for alle. Derfor er det viktig å se helheten i vurderingen.

«Å få en god nok dialog med bedriften, eller svar på henvendelser når vurdering etterspørres. Jeg er usikker på hva som må forandres, eller hvor lett det er å gjøre noe. Men en god dialog er veldig viktig, og et samarbeid som innebærer at bedriftene gir en vurdering som kan brukes i skolen»

Informantene mener derfor det er viktig å finne en balanse mellom det sosiale og læreplanmålene, og sørge for at begge aspektene blir prioritert og fulgt opp på en tilfredsstillende måte. Det kan også være hensiktsmessig å involvere elevene i denne vurderingsprosessen for å sikre deres synspunkter og erfaringer blir tatt med i betraktning.

Her kommer oppsummeringen av svar fra informantene på spørsmål 3. På spørsmålet så er det flervalgs svar og viser hva informantene mener er viktigst av vurderinger i YFF. Sosialt eller faglig. Antallet vises på y-aksen.

Tabell:3 (Data og analyse, spørsmålstilling 3)

5.4 Spørsmålsstilling 4. Hva mener dere er den største utfordringen i vurderingsarbeidet i YFF ute i bedrift? Og hva mener dere eventuelt bør endres?

Her peker informantene på at en av de største utfordringene i vurderingsarbeidet i yrkesfaglig fordypning i bedrifter er å sikre en objektiv og standardisert vurdering av elevenes ferdigheter og kompetanse. Dette kan være spesielt utfordrende i mindre bedrifter. Det kan være personer som har tilstrekkelig kunnskap og erfaring til å utføre vurderingen på en måte som sikrer likebehandling av alle elever. I tillegg kan det være utfordrende å balansere vurderinger av praktiske ferdigheter med vurdering av teoretisk kunnskap og overførbar kompetanse.

En utfordring i vurderingsarbeidet kan være å sikre at elevene har tilegnet seg tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter i yrkesfaglig fordypning, og at elevene kan anvende denne kunnskapen på en effektiv måte i praksis. Det kan også være utfordrende å lese og tolke tilbakemeldinger på en rettferdig og pålitelig måte.

Informantene peker på at en utfordring kan være å sikre at både skolen og bedriften har klare

og entydige vurderingskriterier, her kan det være nyttig å gjennomføre standardiserte vurderingsverktøy og kriterier som kan brukes av alle bedrifter. Dette kan bidra til å sikre en mer lik og rettferdig vurdering av lærlingene.

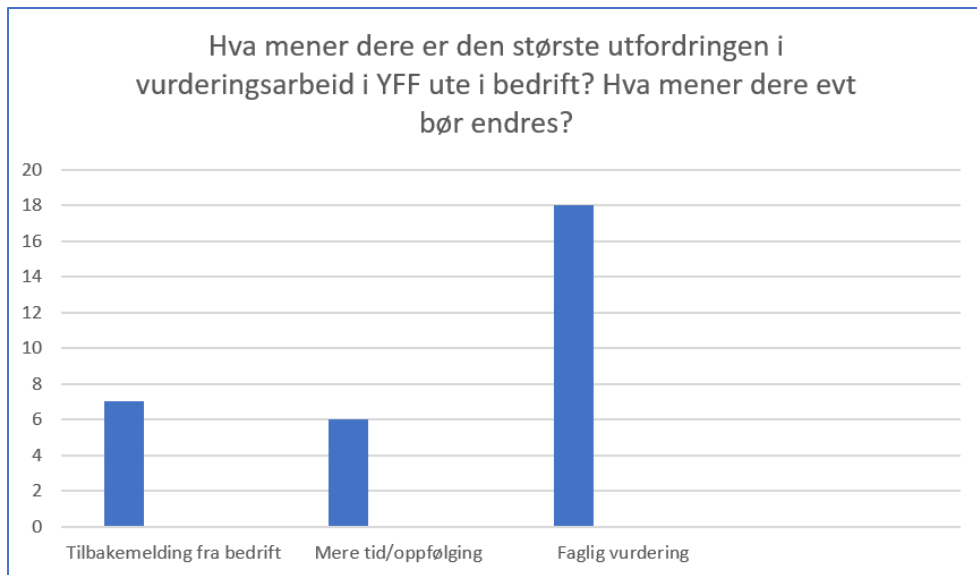
Det er også viktig at disse vurderingskriteriene/verktøyene er kommunisert tydelig til elevene. Det kan å være vanskelig å sikre at bedriften og skolen samarbeider om vurderingsarbeidet, og at det er god kommunikasjon mellom dem.

«Å få en god nok dialog med bedriften, eller svar på henvendelser når vurdering etterspørres. Jeg er usikker på hva som må forandres, eller hvor lett det er å gjøre noe. Men en god dialog er veldig viktig, og et samarbeid som innebærer at bedriftene gir en vurdering som kan brukes i skolen»

For å møte disse utfordringene mener informantene at det kan det være nyttig å sørge for at det er en god dialog og samarbeid mellom skolen og bedriften. At de har felles forståelse av vurderingskriteriene og hva som forventes av elevene. De mener også det kan være nyttig å utvikle klare og entydige vurderingskriterier som kan brukes av både lærere og bedriftsveiledere, og å sørge for at disse kriteriene er tilgjengelige for elevene.

Videre kan det være nyttig å tilby regelmessig tilbakemelding på deres prestasjoner og fremgang. På den måten kan de se hva de gjør bra og hva de trenger å forbedre. Det kan også være nyttig å benytte seg av ulike vurderingsmetoder, som for eksempel porteføljer eller praktiske oppgaver, for å sikre en bredere og mer helhetlig vurdering av elevenes ferdigheter og kunnskaper.

Her kommer oppsummeringen av svar fra informantene på spørsmål 4. På spørsmålet er det flervalgsvar og viser utfordringer som informantene har av type vurderinger i YFF. Og om det skal gjøres noen endringer. Antallet vises på y-aksen.

Tabell:4 (Data og analyse, spørsmålstilling 4)

6.0 Drøfting

Vurderingspraksisen innenfor faget yrkesfaglig fordypning har vært gjenstand for diskusjon blant lærere og bedrifter. Det er en utbredt oppfatning blant aktørene at det er utfordrende å få til grundige og helhetlige vurderinger i dette faget. Både lærere og bedriftsrepresentanter gir uttrykk for at de står ovenfor hindringer som begrenser deres mulighet til å gi elevene en nøye oppfølging og faglig vurdering. Det er noe som vises på besvarelsene til informantene har gitt oss i kapittel 5.0 Data og analyse.

I dette kapitlet tar vi sikte på å utforske disse utfordringene nærmere og drøfte mulige løsninger, sett mot SEKI modellen og Den samskapte læringsmodellen. Sentralt i problematikken er det nødvendig for mer tid til oppfølging og faglig vurdering. Det legges også vekt på betydningen av å innlemme helhetlige vurderingskriterier som tar hensyn til både faglige og sosiale aspekter av yrkesfaglig opplæring.

Med tanke på yrkesfaglig fordypning som har en sterk tilknytning til arbeidslivet, er det avgjørende å utvikle en vurderingspraksis som forbereder elevene på deres kommende yrkesliv. Å konsentrere seg om sosiale aspekter av læring kan begrense elevenes evner til å utvikle nødvendige faglige kompetanser. Derfor er det viktig å undersøke hvordan man kan balansere det sosiale og det faglige aspektet i vurderingen, slik at elevene blir rustet til å møte utfordringene som venter dem i arbeidslivet.

Med dette som bakgrunn vil vi i dette kapitlet utforske SEKI modellen eller Den samskapte læringsmodellen. Vi vil se på fordeler og eventuelle ulemper med å bruke en eller den andre eller en kombinasjon av begge to teoriene for å kunne lage nye vurderingsprosesser.

Gjennom drøfting av disse teoriene ønsker vi å belyse viktigheten av å gi lærere og bedrifter disse teoriene for å forstå og forbedre tilbakemeldingene i faget YFF. Ved å anvende den samskapte læringsmodellen i tilbakemeldingene som lærer og bedrifter bruker, kan det oppmuntre til dialog og diskusjoner rundt tilbakemeldingene. Her kommer SEKI modellen inn, som kan brukes til å strukturere tilbakemeldingsprosessen. Det er viktig å merke seg her at begge teoriene representerer ideer og perspektiver på hvordan læring og kunnskapsdeling kan skje, og deres bruk vil kunne variere avhengig av konteksten og deltakernes behov. Men effektiv bruk av disse teoriene krever en bevisst innsats for å fremme interaksjon, refleksjon og deltakelse i tilbakemeldingsprosessen. Ved å gi lærere og bedrifter mer tid til oppfølging og faglige vurderinger, samt en mer helhetlig tilnærming til vurderingskriteriene, vil vi at elevenes faglige kompetanse og deres forberedelse til arbeidslivet kan styrkes betydelig.

Ved å sette søkelys på både de faglige og sosiale aspektene ved elevenes utvikling, kan vi sikre at elevene er godt rustet for fremtidige utfordringer og suksess i sitt valgte yrke.

6.1. Planlegging, gjennomføring, medvirkning (oppstart)

Vi ser på planlegging som en del av prosessen til å fremme kommunikasjon og få en felles læringsarena. Her er det viktig at vi som faglærere og bedrifter klarer å kommunisere innenfor de rammene som blir laget. En utfordring kan være at ikke alle har kjennskap til de forskjellige arenaene. I planleggingen bør vi ta hensyn til både skole og bedriftens mål og samt elevenes behov. Skolen og bedrifter bør samarbeide for å utvikle et felles program som gir elevene en helhetlig og sammenhengende læringserfaring. Dette kan omfatte og identifisere læringsmål, undervisningsressurser, praksisperioder og andre aktiviteter. Det er derfor viktig at vi som skole gir bedriftene mulighet til å velge arenaer for læringsprosesser med elevene, for det kan være en utfordring for bedrifter.

Her kan det være mange forskjellige former på læringsarenaer. Klev og Levin (2009) skriver at ethvert møte er en læringsarena og at masse møter som er preget av enveiskommunikasjon utvikles det også rom for refleksjon og læring. Dette med at vi drøfter det som blir presentert. Selv om dette menes som den dårligste form for læring. Videre mener Klev og Levin (2009) at gruppe baserte aktiviteter er i den andre enden av skalaen for læring. Medvirkning fra elevene er også viktig i et slikt samarbeid. Elevene kan bidra ved å gi tilbakemeldinger på undervisningen og praksisperioden, og ved å delta aktivt i utviklingen av læringsmål og undervisningsopplegg. Dette kan bidra til å skape en felles og engasjerende læringsprosess. Alt i alt kan et samarbeid mellom skole og bedrift gi elevene en unik og verdifull læringserfaring som kan forberede dem for arbeidslivet. Planlegging, gjennomføring, medvirkning og vurdering er alle viktige aspekter ved et slikt samarbeid, og bør tas i betraktning for å sikre at samarbeidet gir en gunstig læringserfaring for elevene.

6.2. Problemløsning og refleksjon, utviklingstiltak og medvirkning

Her er det viktig å få en bedre evne til å få gjennomført de konkrete utfordringene på en mest effektiv måte. Det er viktig å ha konkrete oppgaver som skal løses, men også bli bedre til å gjennomføre gode og egne læreprosesser. Utviklingstiltak kan også være en viktig del av læringsspiralen da de gir mulighet for å oppleve nye situasjoner og utfordringer. Dette kan hjelpe en person til å utvikle seg ved å gi dem muligheten til å reflektere over hva de lærte fra opplevelsen. Å eksperimentere med nye ideer og strategier kan også hjelpe en person å lære og utvikle seg. Ved å gi dem muligheten til å prøve ut nye ideer og se hva som fungerer og hva som ikke gjør det. Disse læreprosessene mener Klev og Levin (2009) alltid skal måles på kort og lang sikt. Dette fordi læring og kunnskapsutvikling er en lang prosess der resultatene ikke blir synlige på en dag (Klev og Levin, 2009 s. 79). Det er viktig å gå inni slike læringsarenaer med løsninger som settes ut i live. I disse fasene gir det oss viktige erfaringer som vi må reflektere på videre og høste erfaringer til en videre prosess selv med både negative og positive resultater. Klev og Levin mener at i det første skrittet i en slik læringsprosess er å få systematisert dataene for å finne ut om forslagene er gode eller ikke (Klev og Levin, 2009 s. 79). Her kan det fort komme opp negative resultater som det ikke vil jobbes videre med og da er det viktig for oss og bryte ned negativiteten. For selv oppgavene som prøves ut gir negative svar så kan det være like god læring i det for å kunne videreutvikle oss. Men her kommenterer Klev og Levin (2009) at det å gjøre samme feil to ganger kan være bekymringsfullt, fordi vi da ikke har reflektert godt nok på hvorfor det gikk galt den første gangen (Klev og Levin, 2009 s. 79).

Medvirkning kan også spille en viktig rolle i den samskapte læringsmodellen. Dette betyr at alle parter har en aktiv rolle i læringsprosessen, og at læring skjer gjennom samarbeid og deltakelse. Medvirkning kan bidra til å skape et mer felles og dynamisk læringsmiljø, hvor alle har mulighet til å bidra og lære fra hverandre.

Dette er en kontinuerlig læringsprosess som går på refleksjon – utvikling – eksperimentering – ønskede mål – kollektiv refleksjon på resultater – individuell refleksjon og innspill for ny læring i en felles læringsarena. Alt i alt kan den samskapte læringsmodellen hjelpe en person å lære og utvikle seg gjennom å gi dem muligheten til å oppleve, reflektere, abstrahere og eksperimentere. Ved å bruke denne modellen kan man også oppmuntre til medvirkning og skape et felles læringsmiljø.

Den samskapte læringsmodellen er en tilnærming som fremmer samarbeid mellom skoler og

bedrifter for å gi elever en mer helhetlig og praktisk læringserfaring. Denne modellen setter elevene i sentrum for læring og setter søkelys på å koble teori og praksis ved å innlemme skoleundervisningen med arbeidserfaring i bedriftsmiljøer. I faget YFF får elevene sjansen til å utforske og fordype seg i ulike yrkesfaglige områder. I denne sammenhengen kan den samarbeidsbaserte læringsmodellen vise seg å ha stor verdi.

Hvordan kan vi bruke læringsmodellen i samarbeidet?

Læringsmodellen er også med på å legge vekt på å utføre arbeidsoppgaver og prosjekter i reelle bedriftsmiljøer. Ved å kunne innlemme disse autentiske vurderingene kan elevene demonstrere sin kompetanse på en praktisk og virkelighetsnær måte til læreplanmålene som tilhører den praksisen eleven er i. Informantene som svarte på undersøkelsen viser til i Tabell 1 i kapitlet Data og analyse at de besøker elever ute i bedrift, men de har klare ønsker om enda hyppigere besøk. Dette for å komme tettere på vurderingssituasjoner/ arbeidsoppdrag. Med slikt samarbeid kan vurderingsarbeidet bli bedre og av en høyere kvalitet.

Det positive ved å bruke den samskapte læringsmodellen er å bruke den som grunnlag for samarbeid for vurderinger så kan vi øke relevansen og autentisiteten av vurderingsprosessene. Elevene vil bli vurdert på deres faktiske arbeidspresentasjoner og få tilbakemeldinger fra både lærere og bedrift representanter som er kjent med yrkesfaglige standarder og praksis. Modellen legger også vekt på å utvikle både faglige og yrkesfaglige ferdigheter hos elevene. Med samarbeid mellom skole og bedrifter med vurderinger kan det bidra til å fange opp den helhetlige kompetansen til elevene, noe som inkluderer både den teoretiske kunnskapen og de praktiske ferdighetene.

Det kan også være negative hensyn å ta. Når vi som skole involverer bedriftsrepresentanter i vurderingsprosessen, kan det oppstå utfordringer med å sikre objektivitet i vurderingene. Det kan være at elevene har familierelasjon til bedriften, eller er kamerat med sjefens sønn eller datter. Derfor er det viktig å ha klare kriterier og retningslinjer for vurderinger. Og sørge for nødvendig opplæring og veiledning av bedriftsrepresentanter som er med på vurderingene ved å gi dem en felles forståelse av vurderingsprosessen. En annen ting er at det krever mye tid og ressursinvesteringer fra både skoler og bedrifter. Her kan det være behov for koordinering av tidspunkt for vurderinger og opplæring av bedriftsrepresentanter for å utvikle disse felles retningslinjene. Dette kan være utfordrende å administrere, spesielt i en hektisk hverdag for bedrifter hvis det er mange elever og bedrifter som er involvert.

Vi ser at for å få dette samarbeide til å fungere så er det noen viktige betraktninger å følge. Det er viktig at skoler og bedrifter kommer sammen og etablerer klare forventninger til samarbeid. Her ser vi at det er viktig å definere mål, samt å avklare roller, ansvar og

forpliktelser for begge parter. Det er viktig å ha felles forståelse og enighet om hva som forventes av hverandre. Kontinuerlig kommunikasjon og samarbeid mellom skole og bedriftene er veldig avgjørende for at dette skal fungere. Det å kunne organisere jevnlig møter der begge parter kan diskutere og utveksle utfordringer og eventuelt gjøre endringer på planer. En åpen dialog kan sikre at eventuelle problemer blir identifisert tidlig og da kan gjøre forandringer på planer eller kommende aktiviteter. Skoler og bedrifter må samarbeide om å tilby kompetanseutvikling og opplæring til både lærere og bedriftsrepresentanter. Dette kan være faglig veiledning for å sikre at begge parter er oppdatert på faget, vurderingsprosesser og eventuelle nye praksiser i bransjen. Ved å få i gang en kontinuerlig læring og faglig utvikling bidrar dette til å forbedre samarbeidet og kvaliteten på vurderingene til elevene. Informantene i undersøkelsen viser til spørsmålstilling 4 i Data og analyse kapittelet, at den største utfordringen i vurderingsarbeidet er å sikre en objektiv og standardisert vurdering. Dette kan endres/bedres ved hyppigere samarbeid og opplæring til bedrifter og lærere. Interne kurs og opplæring opp mot faglige ledere og kontaktpersoner i bedriftene er med på å kvalitetssikre vurderingsarbeidet mener vi.

Ved å bruke den samskapte læringsmodellen og læringsløyene som et utgangspunkt for samarbeid i vurderinger i faget YFF kan være verdifullt for elevenes læring og utvikling. Ved at vi kan få involvert bedrifter i vurderingsprosesser og samarbeid om utvikling av vurderingskriterier så kan det sikre relevant og helhetlig kompetansevurdering for elevene. Men vi må også være oppmerksomme på utfordringer som er knyttet til vurderingene og som nevnt tidligere ressurskravene ved samarbeidet. Ved å ta litt hensyn og ha klare retningslinjer og ha god kommunikasjon mellom skoler og bedrifter, med implementeringen av disse tiltakene som vi har kommet frem til, vil samarbeidet mellom skole og bedrifter i YFF faget bli mer effektivt og produktivt for alle involverte parter. Dette kan bidra til å forberede elevenes overgang fra skole til arbeidsliv.

Videre skal vi se på en annen modell som vi kan bruke som et utgangspunkt for samarbeid for vurderingene i faget YFF mellom skole og bedrift. SEKI modellen som er utviklet av Nonaka og Takeuchi.

Ved å bruke SEKI modellen som et utgangspunkt for samarbeid for vurderinger i faget YFF mellom skole og bedrift, ønsker vi å vise både de positive og negative sider og hensyn som må tas, samt tiltak for å få samarbeidet til å fungere.

Samarbeidet mellom skole og bedrifter i faget YFF spiller en viktig rolle i å gi elevene praktisk og overføre teoretisk kunnskap til en yrkesmessig kontekst. I denne drøftingen vil vi se nærmere på hvordan SEKI modellen kan brukes som et utgangspunkt for samarbeid for

vurderinger mellom skole og bedrift i faget YFF. Modellen er en samarbeidsmodell som setter søkelys på hovedelementene: sosialisering, eksternalisering, kombinerings og internalisering. Disse elementene danner grunnlaget for kunnskapsdeling og samarbeid mellom ulike parter, som i dette tilfelle er skole og bedrifter. Gjennom vurderinger kan elevenes samarbeidskompetanse og læringsdokumenter anerkjennes.

Det som er positivt med å bruke SEKI modellen er at den legger til rette for kunnskapsdeling mellom skole og bedrifter. Skolen kan bidra med teoretisk kunnskap, mens bedrifter kan tilby praktisk erfaring og eksempler fra arbeidslivet. Dette kan resultere i en dypere forståelse for fagstoffet for elevene.

Samarbeid for vurderinger basert på SEKI modellen gir også muligheten til å utføre reelle arbeidsoppgaver i bedriften, noe som bidrar til å øke yrkesrelevansen av opplæringen.

Bedriften får muligheten til å være mer aktivt involvert i elevenes læring og vurdering. Dette kan gi bedriften en større forståelse for skolens læreplaner og kompetansemål, og dermed forbedre bedriftens evne til å tilpasse seg utdanningssystemet.

SEKI modellen har også noen hensyn vi må ta i betraktning.

For å kunne iverksette SEKI modellen, så krever dette betydelige ressurser og tid fra både skole og bedrift. Samarbeidet for vurderinger kan være krevende å organisere og koordinere, spesielt hvis det involverer flere elever og bedrifter. Skolen og bedrifter kan ha forskjellige forventninger og tilnærminger når det gjelder vurderinger. Forskjeller i kompetansenivåer og oppfatninger kan skape utfordringer og mulig uenighet i vurderingsprosessen. Det kan være vanskelig å oppnå en felles forståelse og konsistens i vurderingene mellom skole og bedriften. Dette kan føre til situasjoner der elevene enten blir overvurdert eller undervurdert, avhengig av forskjellene og vurderingspraksisen.

Når vi ser på de positive og negative sidene ved SEKI modellen så ser vi at for å få denne modellen til å fungere så er det avgjørende å etablere god kommunikasjon mellom skole og bedrift. Det bør være regelmessige møter og dialog for å diskutere læreplaner, vurderingskriterier og forventninger. Skole og bedrifter bør samarbeide for å utvikle en felles forståelse av kompetansemål og vurderingskriterier. Dette kan gjøres ved å utvikle felles vurderingsverktøy.

Her må både skole og bedrift tilby veiledning og støtte til elevene under samarbeidet for vurderinger. Med veiledning så kan vi hjelpe elevene med å forstå og møte kravene i arbeidsoppgavene og vurderingskriteriene.

Hvis vi bruker SEKI modellen som et utgangspunkt for samarbeid for vurderingsarbeidet mellom skole og bedrift i faget YFF, så er det både positive og negative hensyn vi må ta. Ved å legge til rette for kunnskapsdeling, øke yrkesrelevansen og involvere bedriften i elevens læring, kan samarbeidet bidra til å forbedre utdanningskvaliteten. Imidlertid krever det også betydelig ressurser, kommunikasjon og felles forståelse for å få samarbeidet til å fungere effektivt. Ved å iverksette tiltak som fremmer god kommunikasjon, felles forståelse og veiledning, kan skolen og bedriften legge til rette for et vellykket samarbeid som gir best mulige læringsmuligheter for elevene i faget YFF.

Irgens (2016) mener at denne modellen gjør oss mer bevist på hvordan vi utvikler og deler kunnskap i arbeidet med vurdering. Vi mener at å få kontinuitet i jobbingen etter denne modellen, gjør at vi får frem den gode praksisen hos deltakerne. Her lærer vi gjennom praksis og automatiserer prosedyrene.

For å få utviklet felles vurdering med denne modellen så kreves det å få inn de gode praksisene i felleskapet, dele kunnskapen muntlig og skriftliggjøring av den. Her får vi da ut den tause kunnskapen som deltakerne sitter inne med. Når vi kommer så langt, kan vi lage et kvalitetssystem med standarder for vurderinger. Etter å ha jobbet med systemene og lært gjennom praktisk gjennomføring av vurderingspraksisen «learning by doing», desto dyktigere vi blir og desto mer automatisert blir vurderingene i læreprosessen. Irgens (2016).

For å ta i bruk SEKI eller den samskapte læringsmodellen, så er det viktig av oss som skole å få på plass konkrete tiltak. Som for eksempel:

Skoler og bedrifter bør sammen etablere klare mål for samarbeid. Dette vil bidra til å sikre at alle parter har en felles forståelse av hva de ønsker å oppnå gjennom samarbeidet. Videre er det viktig å avklare hvilke roller og ansvar skolen og bedriftene har i samarbeidet. Dette vil bidra til å sikre at alle er klar over sine oppgaver og bidra på en effektiv måte. Her er det da viktig at skolene og bedriftene har en åpen og jevnlig kommunikasjon gjennom hele samarbeidsprosessen. Dette vil tillate bedriftene å diskutere utfordringer, utveksle ideer og gjøre eventuelle justeringer i planene. Skolene og bedriftene bør samarbeide om å tilby kompetanseutvikling og opplæring til både lærere og bedrifts instruktørene. Det vil bidra til å sikre at begge parter er oppdatert på faget, vurderingsprosesser og bransjepraksis. Vi må også jobbe sammen for å utvikle vurderingskriterier som er relevante for yrkesfaglige standarder og praksis. Når vi får gjort det vil det sikre at elevene blir vurdert på de nødvendige ferdighetene og kunnskapen.

For å sikre objektivitet i vurderinger, er det viktig å ha gode retningslinjer og kriterier for vurderinger. Bedriftsinstruktørene bør også få nødvendig opplæring og veiledning for å sikre en felles forståelse av vurderingsprosessen.

Men det er viktig å merke seg at implementeringen av samarbeid og en læringsmodell kan kreve betydelige ressurser og tid fra både skoler og bedrifter. Men med klare retningslinjer, god kommunikasjon og planlegging kan bidra til å håndtere disse utfordringene og gjøre samarbeidet effektivt og produktivt for alle parter. Det er også viktig å erkjenne at noen bestandig tenker at det er bra nok som det er, og at noen til enhver tid ikke ønsker, evner tid og mulighet til å delta i utviklingsarbeid. Det er bare slik det er, og det er viktig at dette ikke legger en demper på de som ønsker og evner å drive litt ekstra med dette. Det viktige for oss alle når jobben er gjort og vi skal rulle ut prosjektet, er at vi er tro mot det fellesskapet har bestemt og forholder oss til det og fremsnakker felles forståelse. Slik kan vi lykkes maksimalt.

7.0 Veien videre

Hvor går så veien videre for oss?

Gjennom denne masteroppgaven har vi satt søkelyset på flere teorier og ulike innfallsvinkler til samarbeid. Nå, etter å ha utforsket disse aspektene grundig, står vi ovenfor utfordringer med å sette våre innsikter til konkrete handlinger som kan berike undervisningen og vurderingen av elever i faget YFF. Vårt mål fremover er å realisere det dypere forståelsesnivået og den økte likheten vi opprinnelig ønsket å oppnå.

Spørsmålet vi nå står ovenfor er: Hvordan kan vi styrke samarbeidet om vurdering av elever i faget YFF? Våre undersøkelsesresultater har allerede indikert at vi deler mange likheter i våre tilnærminger. Det er på tide å gå fra individuelle metoder til felles strategier. Dette betyr å utvikle og harmonisere skjemaer, tilbakemeldinger og samarbeidsprosesser med bedrifter, med søkelys på enighet om innhold og enkelhet for alle parter, med elevene i sentrum. Vår visjon involverer en interaktiv prosess der vi foreslår skjemaer og deres innhold, sender disse ut på en kort "høringsrunde" for å motta innspill og korrigeringer. Deretter går vi sammen for å oppnå en endelig enighet om produktet.

Denne prosessen inkluderer både å bygge videre på det som allerede har fungert godt, samt å identifisere områder som kan forbedres. Her er det essensielt å samle innspill fra både lærere og bedrifter for å sikre en helhetlig tilnærming. Målet er å skape et produkt som best gagnar elevene, skolen, bedriftene og andre relevante samarbeidspartnere, som for eksempel opplæringskontorer. Ved å tilpasse kan vi skape en mer skreddersydd tilnærming som bedre møter elevenes behov. Det kan også være nødvendig å introdusere nye verktøy og metoder som kan forbedre både vurderingsprosessen og elevens læringsprosess. Underveis er det viktig å dokumentere erfaringene og resultatene av disse endringene. Deling av suksesshistorier og beste praksis med andre lærere og skoler kan bidra til et bredere nytte av vår innsikt.

Den samskapte læringsmodellen står som et sterkt fundament for dette arbeidet. Å oppfordre til refleksjon rundt læring og erfaringer vil ytterligere forbedre læring og gi den en dypere mening. Vi må være klar over at veien videre alltid kan åpne seg for nye muligheter og forbedringer. Ved å erkjenne endringer og en kontinuerlig forbedringskultur, kan vi skape en enda mer engasjerende og effektiv læringsopplevelse for elevene innen yrkesfaglig fordypning. Vi ser også tydelige sammenhenger mellom teori og praksis i vårt masterarbeid. Den teoretiske innsikten støtter opp under funnene fra vår undersøkelse blant informantene.

Dette gir oss et solid grunnlag for å fortsette arbeidet med vurdering og kriterier, med søkelys på bedrifter, opplæringskontorer og flere andre aktører i tiden som kommer.

Kildeliste

Dalland, O. (2021) *Metode og oppgaveskriving* (7 utg.). Gyldendal

Regjeringen Meld. St. 21 (2020–2021)

Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden. Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-21-20202021/id2840771/?ch=6>

Forskrift til opplæringsloven (2020). *Individuell vurdering i grunnskolen og i vidaregåande opplæring* (Opplæringslova). Udir. Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-23-724/kap3#kap3>

NOU 2014:7 (2014). *Elevens læring i fremtidens skole. Et kunnskapsgrunnlag. Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon Informasjonsforvaltning*.

Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/NOU-2014-7/id766593/sec8>

OpenAI. (2023). ChatGPT(23.mars versjon) [Stor språkmodell].

<https://chat.openai.com/>

Utdanningsdirektoratet. (2021. 09.09.). *Yrkesfagleg fordjuping*. Hentet fra:

<https://www.udir.no/utdanningslopet/videregaende-opplaring/felles-for-fagopplaringen/yrkesfagleg-fordjuping/>

Utdanningsdirektoratet. (2020. 03.11.) *Yrkesfaglig fordypning for de yrkesfaglige utdanningsprogrammene (YFF)*

<https://www.udir.no/utdanningslopet/videregaende-opplaring/felles-for-fagopplaringen/yrkesfagleg-fordjuping/yrkesfaglig-fordypning-for-de-yrkesfaglige-utdanningsprogrammene-yff/>

Klev, R., & Levin, M. (2009). *Forandring som praksis. Endringsledelse gjennom læring og utvikling*.

(2 utg.). Fagbokforlaget.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. Utg.). Oslo: Gyldendal akademiske

Irgens, E. (2016). *Profesjon og organisasjon* (6 utg.). Fagbokforlaget.

Haaland, G. (2018). *Vurdering i yrkesfag*. Pedlex.

Postholm, M.B. og Jacobsen, D.I. (2019). *Læreren med forskerblick innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter* (1 utg.). Cappelen Damm.

Hansen, K.H. Hoel, L.T og Haaland G (2019). *Tett på yrkesopplæring yrkesrelevant, tilpasset og samfunnstjenlig?* (2 utg.). Fagbokforlaget.

De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora* (5 utg.).

<https://www.forskningsetikk.no/globalassets/dokumenter/4-publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora>

Vedlegg 1 Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

Hvordan få bedre praksis rundt vurdering av læreplanmålene i skole og bedrift for elevene?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut hvordan vurderingen i faget yrkesfagligfordypning blir gjennomført på deres skole. I dette skrivet deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltagelsen vil innebære.

Problemstillingen er å finne ut hvordan praksisen rundt vurderingene skjer i yrkesfaglig fordypningsfaget, blir det vurdert etter kompetansemål eller blir det sosiale vurdert og den overordnede delen brukt.

Formål.

Formålet med forskningsprosjektet er utarbeidelse av en masteroppgave innenfor studiet lærerspesialist i bygg- og anleggsteknikk der temaet er vurdering i YFF faget. Vi ønsker å innhente informasjon på hvordan faglærere/næringen som har elever i YFF faget praktiserer vurdering av elevene.

Studiene vil omfatte utvalgte informanter til intervju og spørreundersøkelse.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

NTNU er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Vi ønsker å sende deg spørsmål som du svarer på og også kontakte deg for eventuelt intervju, på grunn av at du er elev, faglærer og har elever i YFF faget.

Hva innebærer det for deg å delta?

Du vil få en invitasjon til en anonym spørreundersøkelse, og en samtale/ intervju som omhandler temaet vurdering. Vi vil bruke lydopptak under intervjuet samt notater underveis. All informasjon fra spørreundersøkelsen og intervjuet vil bli anonymisert i studien. Lydopptak vil bli slettet etter at vi har transkribert intervjueskivelsen.

Det er frivillig å delta.

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger.

Vi vil bruke opplysningene om deg til formål vi har beskrevet om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er bare masterstudentene Lars Even Lien og Øystein Tangnes som vil ha tilgang til de opplysningene som blir gitt. Datamaterialene vil bli kryptert og lagret på minnepenn og eventuelle navn vil bli erstattet med koder.

Deltagerne i studiet vil ikke kunne gjenkjennes i masteroppgaven.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent. Som etter planer er september 2023.

Dine rettigheter.

Så lenge du kan infiseres i datamateriale, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og få utlevert en kopi av opplysningene.
- Få rett personopplysninger om deg.
- Få slettet personopplysninger om deg.
- Sendte klage til Datatilsynet om behandling av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra NTNU og NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis det er spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter.

Ta kontakt med:

Mette Meidell ved NTNU   Kontaktinfo: mette.meidell@ntnu.no   tlf: 47 67 44 18

Personvernombud ved NTNU

Thomas Helgesen.   Kontaktinfo: thomas.helgesen@ntnu.no   tlf: 93 07 90 38

Eller masterstudentene

Lars Even Lien   Kontaktinfo: larlie@innlandetfylke.no   tlf: 91 14 30 49

Øystein Tangnes   Kontaktinfo: oystan@innlandetfylke.no tlf: 90 18 99 46

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

NSD-Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntelefon ntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Lars Even Lien

Øystein Tangnes

Samtykkeerklæring

Jeg har motett og forstått informasjonen om prosjektet og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

Å delta i samtale/intervju og spørreundersøkelse

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

-----
prosjektdeltaker, dato) (Signert av

Vedlegg 2 Godkjenning NSD Meldeskjema

Skriv ut

Referansenummer

319253

Hvilke personopplysninger skal du behandle?

Prosjektinformasjon

Prosjekttittel

Master lærerspesialist

Prosjektbeskrivelse

Erfaringsbasert master lærerspesialist med fokus på vurdering gjennom skole og bedrift/næringsliv.

Begrunn hvorfor det er nødvendig å behandle personopplysningene

Ingen behov for å behandle personopplysninger

Ekstern finansiering

Ikke utfyllt

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Øystein Tangnes, oystan@innlandetfylke.no, tlf: +4790189946

Behandlingsansvar

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for lærerutdanning

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Mette Meidell, mette.meidell@ntnu.no, tlf: 73590444/47674418

Skal behandlingsansvaret deles med andre institusjoner (felles behandlingsansvarlige)?

Nei

Utvalg 1

Beskriv utvalget

Anonym spørreundersøkelse blant kollegaer på andre videregående skoler samt opplæringskontorer

Alder

25 - 70

Personopplysninger for utvalg 1

Hvordan samler du inn data fra utvalg 1?

Elektronisk spørreskjema

Vedlegg

Vil du delta i forskningsprosjektet.docx

Grunnlag for å behandle alminnelige kategorier av personopplysninger

Allmenn interesse eller offentlig myndighet (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav e)

Redegjør for valget av behandlingsgrunnlag

Funn fra vår forskning vil komme mange til gode rundt vurderingsarbeid . Det er et tilfeldig utvalg der de som vil svarer.

Informasjon for utvalg 1

Informerer du utvalget om behandlingen av personopplysningene?

Nei

Begrunn hvorfor du ikke informerer utvalget om behandlingen.

Anonymisert funn som ikke krever noe informasjon slik vi ser det

Tredjepersoner

Skal du behandle personopplysninger om tredjepersoner?

Nei

Dokumentasjon

Hvordan kan de registrerte få innsyn, rettet eller slettet personopplysninger om seg selv?

Finnes ingen personopplysninger da alt er anonymisert.

Totalt antall registrerte i prosjektet

1-99

Tillatelser

Skal du innhente følgende godkjenninger eller tillatelser for prosjektet?

Ikke utfyllt

Behandling

Hvor behandles personopplysningene?

- Fysisk isolert maskinvare tilhørende behandlingsansvarlig institusjon
- Mobile enheter tilhørende behandlingsansvarlig institusjon

Hvem behandler/har tilgang til personopplysningene?

- Student (studentprosjekt)

Tilgjengeliggjøres personopplysningene utenfor EU/EØS til en tredjestat eller internasjonal organisasjon?

Nei

Sikkerhet

Oppbevares personopplysningene atskilt fra øvrige data (koblingsnøkkel)?

Ja

Hvilke tekniske og fysiske tiltak sikrer personopplysningene?

- Flerfaktorautentisering

Varighet

Prosjektperiode

14.09.2022 - 20.09.2023

Hva skjer med dataene ved prosjektslutt?

Data med personopplysninger oppbevares midlertidig til: 20.09.2023

Hva er formålet med den videre oppbevaringen av dataene?

Forskningsformål

Vil de registrerte kunne identifiseres (direkte eller indirekte) i oppgave/avhandling/øvrige publikasjoner fra prosjektet?

Nei

Tilleggsopplysninger

Vedlegg 3 Intervjuguide

Forsknings spørsmål ut ifra vår problemstilling:

Hvordan kan samarbeid om vurdering av elever i faget YFF styrkes?

For å besvare problemstillingen vår har vi sendt ut spørreundersøkelser og intervjuet elever, programfaglærere og bedrifter som vi samarbeider med i Yrkesfaglig fordypnings faget. (YFF)

Gjennom spørreundersøkelsen og intervjuene støtter vi oss på disse forsknings spørsmålene:

- Hva slags vurdering gjøres i dag?

Formålet med dette spørsmålet er å innhente informasjon hva informantene gjør av vurderinger i dag.

- Hvordan opplever dere dagens vurdering av elever i YFF?

Dette forsknings spørsmålet ønsker vi å finne ut hva informantene mener om dagens vurderingsformer.

- Hva mener dere er viktigst av vurderinger i faget YFF? Det sosiale eller vurderinger etter vg3 læreplanmål?

Det som ligger bak dette forsknings spørsmålet, er å finne ut hva informantene mener er den viktigste vurderingen er. Det sosiale eller læreplanmål.

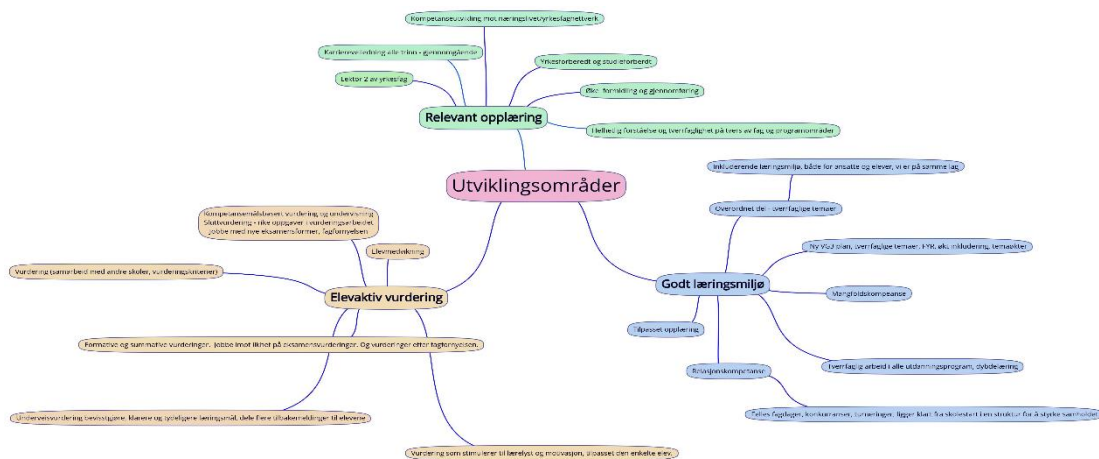
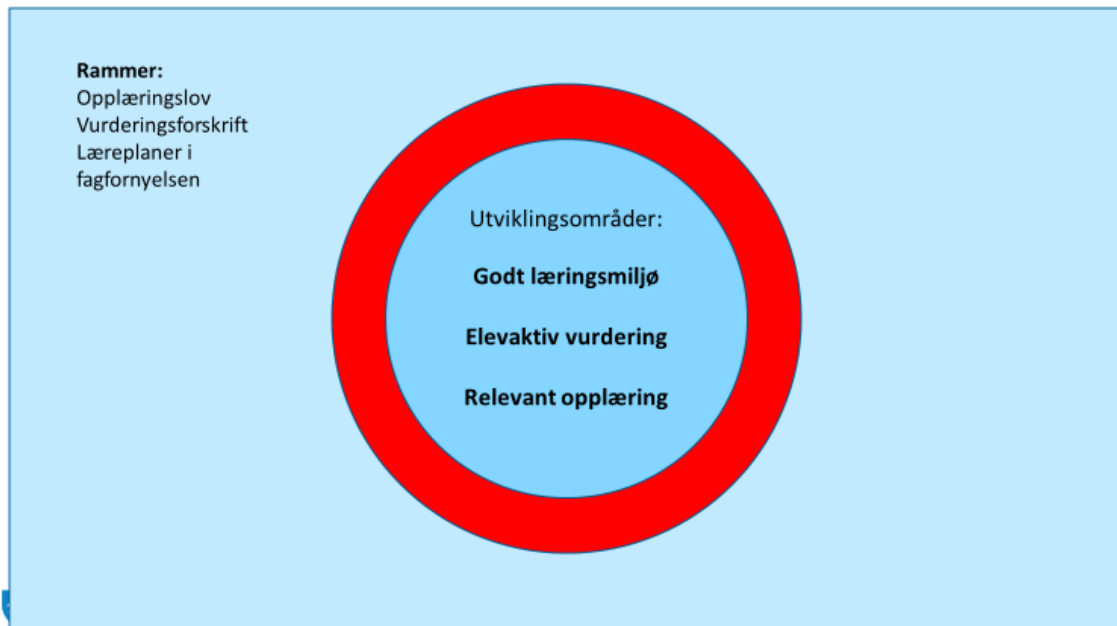
- Hva mener dere er den største utfordringen i vurderingsarbeidet i YFF ute i bedrift? Og hva mener dere eventuelt bør endres?

Med dette forsknings spørsmålet ønsker vi å finne ut den største utfordringen informantene mener om vurderingsarbeidet. Og finne ut hva slags endringer informantene har å komme med.

Vedlegg 4 Utviklingsplan Ringsaker VGS

UTVIKLINGSPLAN

Ringsaker vgs 2022-25

Figur viser innspill fra elevråd og seksjoner.

Årshjul for hele skolen, elevråd og hver seksjon – hva skal vi gjøre når?

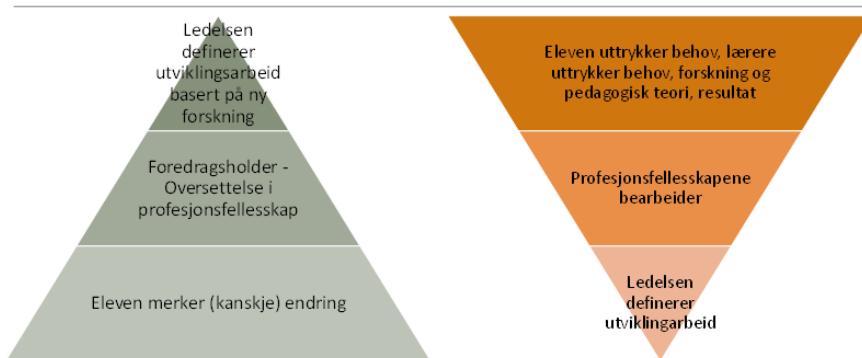
Utviklingsområde	Tid	Tiltak	Arbeidsform	Evaluering

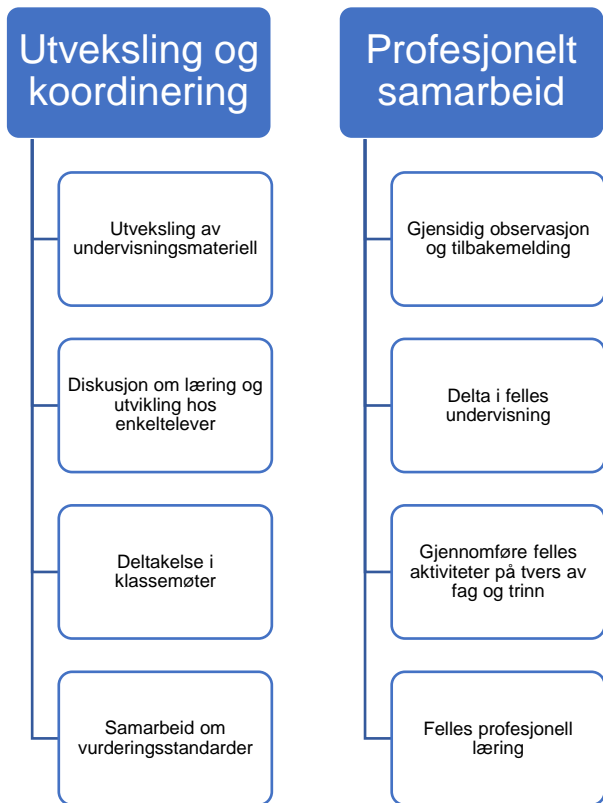
Hvordan skal vi jobbe sammen for å nå mål:

Det kollektive læringsfellesskapet – fra utveksling og koordinering til profesjonelt samarbeid (se figur under):

- Metoder for lærende møter
- Elevaktivitet
- Samarbeidsgrupper/læringspartnere/makkerskap

Utvikling som treffer behovet til elevene

To dimensjoner i lærersamarbeid. Kilde: Joakim Caspersen, NTNU

Syljuåsen tar inn lærlinger høsten 2021.

Syljuåsen AS leter etter engasjerte lærlinger med interesse for sitt fag. Vi tar imot søknader i fagene tømmer, betong, sveising og maler i både Gjøvik, Ringsaker og Hamar.

Vi skal ha egne håndverkere og satser derfor stort på rekruttering av lærlinger. Siden 2003 har vi gjennomført 95 fagprøver fordelt på 87 lærlinger og 42 av disse er fortsatt ansatt hos oss i dag.

Hva kan vi tilby deg?

- Lærlingkontrakt i tømmer, betong, sveis eller maler
- Oppfølging av dyktige håndverkere og ledere
- Stort fokus på HMS og trygg arbeidsplass
- Godt arbeidsmiljø og gode kolleger
- Ordnete lønns- og arbeidsvilkår, samt forsikringsordning
- Allsidig og praktisk opplæring med varierende arbeidsoppgaver og gode muligheter for faglig utvikling.
- Deler av læretiden i serviceavdeling.

Hva forventer vi av deg?

- Møter opp på jobb til rett tid
- Viser interesse for faget
- Fører elektronisk loggbok
- HMS og kvalitet
- Vise initiativ og aktivt bidra til faglig utvikling
- Gode samarbeidsevner og bidra til et godt arbeidsmiljø

Hvis dette er noe for deg ta kontakt!

Søknaden: Skriv kort om deg selv (*alder, bosted, interesser*) og hvorfor du ønsker lærlingplass hos oss. Legg ved siste karakterutskrift.

Søknadsfrist er 01.mars 2021

Søknad sendes til

Navn: Daniel Elje

E-post: daniel@syljuuasen.no

Telefon: 928 80 832

